

Het Hof van Cassatie in cijfers

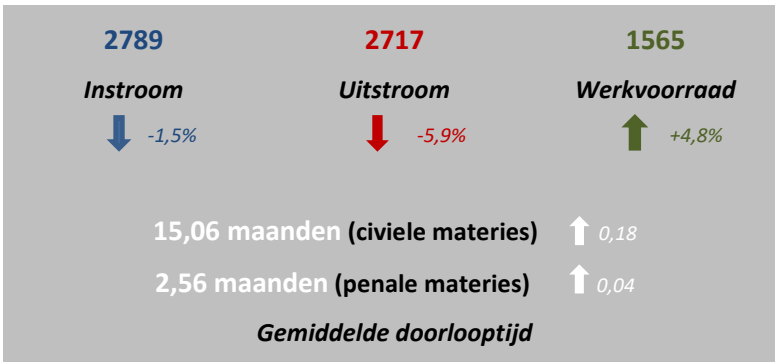

Inleiding

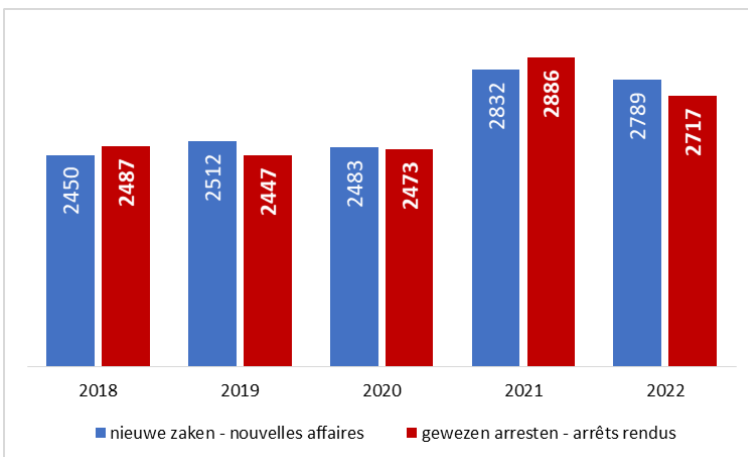
1. Dit hoofdstuk van het jaarverslag bespreekt de cijfers voor het kalenderjaar 2022 en geeft daarbij de evolutie van de cijfers over een periode van tien jaar weer (2013-2022). Het hoofdstuk bestaat uit twee delen.

2. In het *eerste deel* worden de globale cijfers voor het kalenderjaar 2022 besproken over de verschillende materies heen.

Daarbij kunnen alvast, bij wijze van inleiding, de volgende kerncijfers worden meegegeven:

In vergelijking met 2021 ondergaat in 2022 zowel het aantal nieuwe zaken als het aantal door het Hof gewezen eindbeslissingen een daling. Het aantal nieuwe zaken ligt in 2022 1,52 pct. lager dan in 2021; het aantal gewezen eindbeslissingen ligt 5,86 pct. lager. 2021 was evenwel een bijzonder jaar, met een uitzonderlijk hoog aantal nieuwe zaken en een uitzonderlijk hoog aantal eindbeslissingen. Globaal genomen, is het aantal nieuwe zaken en het aantal eindbeslissingen in 2022 nog steeds beduidend hoger dan in de periode voorafgaand aan 2021.

3. In het *tweede deel* van dit hoofdstuk worden de cijfers per afzonderlijke materie besproken. Het Hof inventariseert de zaken daarbij als volgt:

- C: privaot en publiek recht
- D: tuchtrecht
- F: fiscaal recht
- G: rechtsbijstand
- H: prejudiciële verwijzingen naar het Hof van Cassatie
- P: strafrecht
- S: sociaal recht

De eerste kamer behandelt de C-, D-, F- en H-zaken. De tweede kamer behandelt de P-zaken. De derde kamer behandelt de S-zaken, een deel van de C-zaken en occasioneel F-zaken. Het Bureau voor rechtsbijstand behandelt de G-zaken.

Uit dit tweede deel zal blijken dat de voormelde daling van het globaal aantal nieuwe zaken in 2022 in vergelijking met 2021 te wijten is aan een daling in welbepaalde materies. Er is geenszins een daling over de ganse lijn. Er is met name sprake van een daling van het aantal nieuwe C-, F- en G-zaken. Het aantal nieuwe P-zaken is daarentegen, na de reeds omvangrijke stijging van dat aantal zaken in 2021, nog verder toegenomen. Het aantal S- en D-zaken blijft min of meer stabiel.

De daling van het globaal aantal gewezen eindbeslissingen in 2022 in vergelijking met 2021 is dan weer te wijten aan een daling van het aantal eindarresten in de zogenaamde civiele materies¹, voornamelijk in C-zaken en in mindere mate in D-, F- en S-zaken, evenals aan een daling van het aantal beslissingen in G-zaken. Het aantal eindarresten in P-zaken is daarentegen gestegen. De daling van het aantal eindarresten in civiele materies heeft diverse oorzaken:

- het plotse overlijden *medio* 2022 van een Nederlandstalige raadsheer verbonden aan de eerste en derde kamer, met een bijzondere specialisatie in fiscale materies, waarvoor in de loop van 2022 nog geen opvolger kon worden aangeduid;
- de opruststelling per 1 oktober 2022 van een Franstalige raadsheer, eveneens verbonden aan de eerste en derde kamer, waarvoor in de loop van 2022 evenmin een opvolger kon worden aangeduid; en
- een aantal buitengewone omstandigheden die zich in 2021 hebben voorgedaan, met toen eenmalig een hoger aantal eindarresten in civiele materies tot gevolg, die in 2022 niet voorhanden zijn (m.n. de afstand die het Hof in 2021 diende te akteren in een reeks van gelijklopende Franstalige C-zaken², het relatief hoog aantal vorderingen tot onttrekking in Franstalige C-zaken in 2021 in vergelijking met 2022 (zie daarover ook *infra*)³, evenals de afhandeling begin 2021 door de eerste Nederlandstalige kamer van 41 C-zaken⁴ en 16 F-zaken⁵ die normalerwijze in 2020 zouden worden uitgesproken, maar waarvan de uitspraak omwille van de op dat ogenblik geldende coronamaatregelen naar 2021 diende te worden uitgesteld, niettegenstaande deze zaken volledig waren voorbereid). De optelsom van deze

¹ Het begrip 'civiele materies' wordt daarbij ruim geïnterpreteerd: het omvat zowel de C-, F-, S- als D-zaken.

² Zie *Jaarverslag van het Hof van Cassatie van België 2021*, Brussel, Larcier, 2022, 54 en 65.

³ Zie *Jaarverslag van het Hof van Cassatie van België 2021*, Brussel, Larcier, 2022, 53 en 65.

⁴ Zie *Jaarverslag van het Hof van Cassatie van België 2020*, Brussel, Larcier, 2021, 59.

⁵ Zie *Jaarverslag van het Hof van Cassatie van België 2021*, Brussel, Larcier, 2022, 74.

buitengewone omstandigheden verantwoordt een verschil van maar liefst 166 eindarresten in civiele materies tussen 2021 en 2022.

De daling van het aantal beslissingen in G-zaken is dan weer het logische gevolg van de dalende instroom op de G-rol (zie daarover ook *infra*).

I. Globale gegevens voor het kalenderjaar 2022

1. Instroom, uitstroom en werkvoorraad

4. *Instroom* – Zoals in de inleiding vermeld, is het totaal aantal nieuwe zaken dat in 2022 op de griffie van het Hof werd ingeschreven, globaal genomen zeer licht gedaald ten aanzien van het jaar 2021, meer bepaald met 1,52 pct., van 2.832 eenheden in 2021 naar 2.789 eenheden in 2022. Zoals eveneens reeds vermeld, moet men evenwel vaststellen dat er met een totaal van 2.789 nieuwe zaken in 2022 nog steeds sprake is van een beduidende, weze het in vergelijking met 2021 iets beperktere, stijging van de inputcijfers in vergelijking met de periode 2016-2020. De daling van de inputcijfers in 2022 ten opzichte van 2021 is met andere woorden eerder verwaarloosbaar wanneer men de inputcijfers over een langere periode met elkaar vergelijkt. In 2021 werd plots een uitzonderlijk hoog aantal nieuwe zaken op de griffie van het Hof ingeschreven (m.n. 14,05 pct. meer dan in 2020). In 2022 is het aantal nieuwe zaken niet terug naar een ‘normaal’ niveau gezakt. Er lijkt zich de voorbije twee jaar wat het aantal nieuwe zaken betreft, een trendbreuk af te tekenen in vergelijking met de periode 2016-2020, tijdens dewelke de instroom relatief stabiel rond de 2.500 nieuwe zaken per jaar schommelde; de voorbije twee jaar ligt het aantal nieuwe zaken om en bij de 300 eenheden hoger dan in de periode 2016-2020, wat een stijging inhoudt van ongeveer 12 pct.

De beperkte daling van het totaal aantal nieuwe zaken in 2022 in vergelijking met 2021 is te wijten aan een daling van het aantal nieuwe Nederlandstalige zaken, meer bepaald zijn deze zaken met 2,58 pct. gedaald, tot 1.587 zaken, terwijl het aantal nieuwe Franstalige zaken met amper 1 eenheid is gedaald tot 1.202 zaken.

De nieuwe zaken die jaarlijks op de griffie van het Hof worden ingeschreven, zijn gediversifieerd van oorsprong. Bij het Hof worden cassatieberoepen aanhangig gemaakt tegen beslissingen die door diverse rechtscolleges worden gewezen. Van de nieuwe zaken die in 2022 op de griffie van het Hof zijn ingeschreven, zijn er:

- 1.914 afkomstig van de hoven van beroep en 125 van de arbeidshoven (73,11 pct.);
- 24 afkomstig van de assisenhoven (0,86 pct.);
- 145 afkomstig van de rechtbanken van eerste aanleg, 1 van een ondernemingsrechtbank en 393 van de correctionele rechtbanken (19,33 pct.);
- 12 afkomstig van de vredege rechten en 9 van de politierechtbanken (0,75 pct.), waarbij laatstgenoemde rechtbanken in eerste en meteen laatste aanleg uitspraak hebben gedaan; en
- 166 afkomstig van overige instanties (5,95 pct.).

Deze verhoudingen liggen perfect in lijn met de verhoudingen in voorgaande jaren.

5. *Uitstroom* – Wat de uitstroom betreft, doet zich eenzelfde fenomeen voor als voor de instroom: op het eerste gezicht is in 2022 sprake van een daling van het totaal aantal eindbeslissingen tegenover 2021, maar in werkelijkheid gaat de uitstroom in stijgende

lijn in vergelijking met de periode 2016-2020. Het aantal door het Hof in 2022 gewezen eindbeslissingen is ten aanzien van het jaar 2021 met 5,86 pct. gedaald, van 2.886 eenheden in 2021 naar 2.717 eenheden in 2022. Deze daling moet grotendeels worden toegeschreven aan een samenloop van omstandigheden die reeds in de inleiding bij dit hoofdstuk werden aangehaald. Die daling moet daarenboven worden gerelativeerd, gelet op het uitzonderlijk jaar 2021. In de jaren vóór 2021 schommelde het aantal eindbeslissingen rond de 2.475 eenheden. Met 2.717 eenheden in 2022 worden de aantallen van vóór 2021 nog steeds met bijna 10 pct. overschreden.

De daling van het aantal gewezen eindbeslissingen in 2022 in vergelijking met 2021 situeert zich vooral bij het aantal uitgesproken Nederlandstalige eindbeslissingen (dat met 9,37 pct. is gedaald, van 1.665 eindbeslissingen in 2021 naar 1.509 eindbeslissingen in 2022). Het aantal uitgesproken Franstalige eindbeslissingen ligt in 2022 slechts 1,06 pct. lager dan in 2021 en bedraagt thans 1.208 eenheden.

6. *Clearance rate* – De verhouding tussen het aantal gewezen eindbeslissingen en het aantal nieuwe zaken bepaalt de zogenaamde *clearance rate*, dit is de waarde die wordt verkregen door het aantal gewezen eindbeslissingen te delen door het aantal nieuwe zaken. De *European Commission for the Efficiency of Justice* (CEPEJ) beschouwt een *clearance rate* van rond de 100 pct. als een indicator voor een efficiënt werkende justitie⁶. Een *clearance rate* van minder dan 100 pct. duidt op een stijging van de werkvoorraad, dit is het aantal dossiers dat op het einde van het jaar nog op een eindbeslissing wacht. Een *clearance rate* van meer dan 100 pct. duidt logischerwijs op een daling van de werkvoorraad.

Aangezien het totaal aantal in 2022 door het Hof gewezen eindbeslissingen lager is dan het aantal nieuwe zaken dat in 2022 werd ingeschreven, bedraagt de *clearance rate* voor het Hof over de beide taalrollen en over de verschillende materies heen in 2022 97,42 pct., wat een stijgende globale werkvoorraad op het einde van het jaar impliceert. De situatie verschilt evenwel per taalrol. Voor de Nederlandstalige taalrol bedraagt de *clearance rate* 95,09 pct., wat betekent dat de Nederlandstalige werkvoorraad is gestegen. Voor de Franstalige rol daarentegen bedraagt de *clearance rate* 100,5 pct., wat betekent dat de Franstalige werkvoorraad zeer licht is gedaald.

7. *Werkvoorraad* – Meer concreet is de globale werkvoorraad over de beide taalrollen heen gestegen van 1.493 eenheden in 2021 naar 1.565 eenheden in 2022. Dit is een stijging met 4,82 pct. De werkvoorraad op de Nederlandstalige taalrol is in vergelijking met 2021 met 9,36 pct. gestegen, tot 911 eenheden. De werkvoorraad op de Franse taalrol is licht gedaald, met 0,99 pct., tot 654 eenheden.

Bij een analyse van de openstaande werkvoorraad van het Hof past ook dit jaar opnieuw een belangrijke kanttekening. Het Hof kan namelijk omwille van diverse redenen die eigen zijn aan de cassatieprocedure, een niet-verwaarloosbaar deel van de zaken die tot zijn werkvoorraad behoren (ongeveer 13 pct. van die werkvoorraad), niet definitief in 2022 behandelen:

- in een 200-tal zaken die in de loop van 2022 op de algemene rol van het Hof werden ingeschreven, werd de behandeling van het cassatieberoep niet aangevat

⁶ Zie CEPEJ, *Systèmes judiciaires européens – Rapport d'évaluation de la CEPEJ – Cycle d'évaluation 2020 (données 2018)*, Deel 1, *Tableaux, graphiques et analyses*, s.l., Raad van Europa, 2020, p. 107 e.v. (beschikbaar via <https://rm.coe.int/evaluation-report-part-1-english/16809fc058>).

omdat de termijn die de verweerder toebedeeld krijgt om zijn memorie van antwoord in te dienen, pas in 2023 verstrijkt;

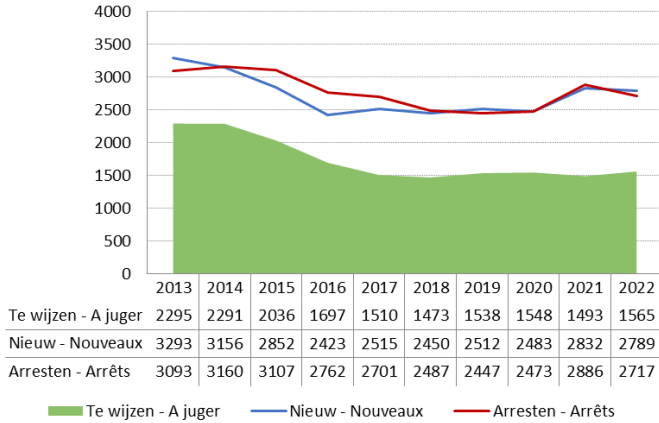
- in een aantal zaken die tot de openstaande werkvoorraad behoren, stelde het Hof, gelet op zijn wettelijke verplichtingen ter zake, bij wijze van tussenarrest (in 2022 of eerder) een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof, het Benelux Gerechtshof of het Hof van Justitie van de Europese Unie en werd daarop in de loop van 2022 nog geen antwoord ontvangen, zodat de definitieve afhandeling van de desbetreffende zaken door het Hof moet worden uitgesteld.

8. *Grafieken* – De onderstaande grafieken geven een overzicht van de evolutie over een tijdspanne van tien jaar van het aantal nieuwe zaken dat jaarlijks voor het Hof werd ingediend, van het aantal eindbeslissingen dat jaarlijks door het Hof werd geveld en van de daaruit op het einde van het jaar voortvloeiende werkvoorraad. In het aantal gewezen arresten zijn enkel de eindarresten en dus geen tussenarresten opgenomen.

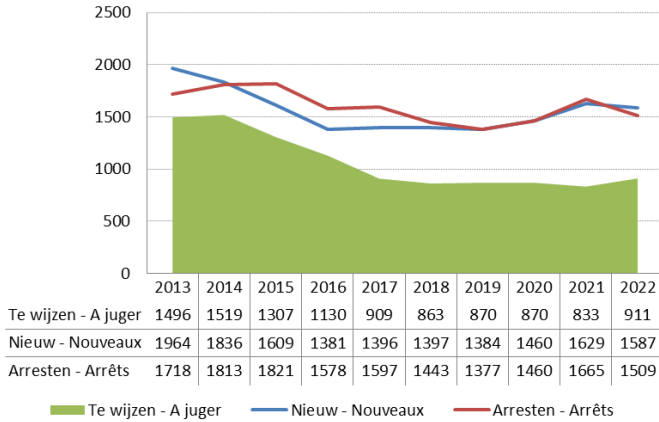
De evolutie van het aantal nieuwe zaken dat jaarlijks voor het Hof wordt ingediend en van het aantal eindbeslissingen dat jaarlijks wordt geveld, wordt op deze grafieken door middel van een trendlijn weergegeven. De evolutie van de openstaande werkvoorraad daarentegen wordt door middel van een ingekleurd (groen) vlak afgebeeld. Dit laat toe om de verhouding van de op het einde van elk jaar openstaande werkvoorraad tot het aantal nieuwe zaken en het aantal gewezen eindbeslissingen beter te visualiseren.

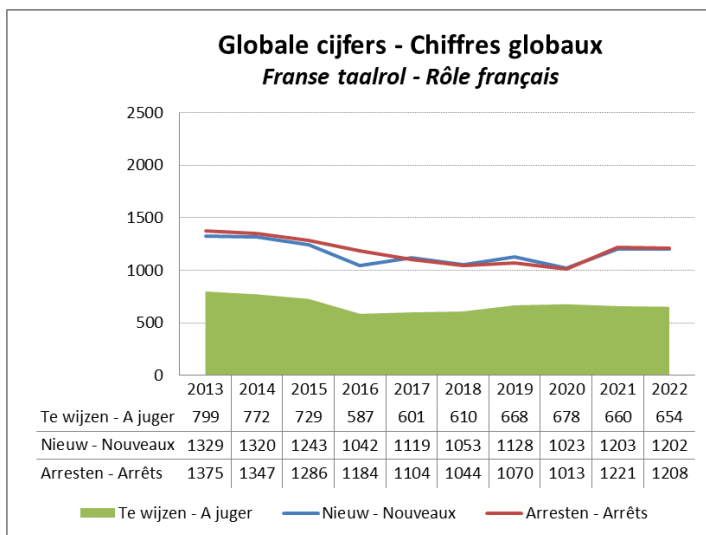
Uit deze grafieken blijkt duidelijk dat zowel het aantal nieuwe zaken als het aantal eindbeslissingen in 2021 plots stijgt, nadat tussen 2016 en 2020 het aantal nieuwe zaken en het aantal eindbeslissingen nagenoeg constant bleef, en dat de beperkte daling van het aantal nieuwe zaken en het aantal eindbeslissingen in 2022 ten aanzien van 2021 de plotse stijging van 2021 niet of nauwelijks compenseert. De stabilisering in het aantal nieuwe zaken tussen 2016 en 2020 (na een zware piek in de periode 2010-2014) was te danken aan enerzijds de wijziging van de cassatieprocedure in strafzaken bij wet van 14 februari 2014, in werking getreden op 1 februari 2015, en anderzijds de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (de zogenaamde Potpourri II-wet), in werking getreden op 29 februari 2016), die (onder meer) de daling van het werkvolume in strafzaken beoogden. Vastgesteld wordt dat het effect van die wetgeving thans grotendeels teniet wordt gedaan, o.a. door de nietigverklaring van verschillende bepalingen van de laatstgenoemde wet door het Grondwettelijk Hof: het aantal nieuwe zaken in 2021 en 2022 bevindt zich nagenoeg terug op het niveau van 2015.

Globale cijfers - Chiffres globaux Totaal - Total

Globale cijfers - Chiffres globaux Nederlandse taalrol - Rôle néerlandais

Deze tabel geeft de evolutie van de globale instroom per ressort over de laatste tien jaar weer.

Instroom per ressort - Globaal										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antwerpen	585	541	432	344	360	429	466	464	557	466
Brussel N	220	211	167	157	153	174	143	160	198	176
Brussel F	453	357	314	256	270	291	305	275	321	379
Gent	469	511	420	327	251	322	314	404	354	423
Luik	341	317	312	245	248	242	258	278	329	308
Bergen	135	166	175	132	117	155	157	143	185	162
Arbh. Antwerpen	48	22	24	28	27	27	28	26	24	14
Arbh. Brussel N	22	16	28	6	8	19	9	20	18	12
Arbh. Brussel F	42	52	38	51	37	43	24	32	26	21
Arbh. Gent	19	21	26	33	14	15	19	12	20	41
Arbh. Luik	32	35	55	30	46	35	29	33	33	27
Arbh. Bergen	15	25	9	9	10	12	18	18	9	10
Ass.	30	27	36	22	22	5	13	17	19	24

Rb.	189	156	161	154	151	151	156	174	147	145
Or.	28	14	9	10	11	10	77	8	16	1
Arbrb.	3	0	0	13	9	5	4	4	2	0
Corr.	381	405	408	359	416	325	294	197	387	393
Jeugdrb.	1	0	0	0	2	0	1	0	0	0
Vred.	22	17	14	37	28	18	22	16	9	12
Pol.	11	5	17	11	7	17	8	6	10	9
Overige	248	258	207	199	328	155	167	197	168	166
Totaal	3294	3156	2852	2423	2515	2450	2512	2484	2832	2789

2. Analyse van de eindarresten en cassatiepercentage

9. Bij een meer inhoudelijke analyse van de in 2022 gevelde eindbeslissingen dient een onderscheid te worden gemaakt tussen civiele materies en penale materies. Het aantal gevallen waarin tot een cassatie van de bestreden beslissing wordt beslist, is in civiele materies immers beduidend hoger dan in penale materies. Dit houdt verband met de verplichte tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie in C-, S- en D-zaken, wat in P-zaken niet vereist is (cf. *infra*), met een hogere “succesratio” in dergelijke civiele materies tot gevolg. In F-zaken is de tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie evenmin vereist, maar de praktijk leert dat de rechtszoekende in fiscale materies, en dit veel meer dan in P-zaken, toch op een advocaat bij het Hof van Cassatie beroep doet (cf. *infra*), wat de slaagkansen van een cassatieberoep verhoogt.

10. *Civiele materies* – In 2022 besloot het Hof in 36,14 pct. van de eindarresten in civiele materies tot een cassatie van de bestreden beslissing. In 58,22 pct. werd tot een verwerping van het cassatieberoep besloten. Het Hof houdt in civiele materies geen afzonderlijke cijfers bij over het aantal gevallen waarin het tot de onontvankelijkheid van een cassatieberoep beslist. Deze gevallen, die door de verplichte tussenkomst van een cassatieadvocaat in burgerlijke en sociale zaken en tuchtzaken eerder zeldzaam zijn, worden als een verwerping geregistreerd.

De overige eindarresten in civiele materies betreffen beslissingen inzake wrakingsvorderingen, vorderingen tot onttrekking of verzoeken tot afstand.

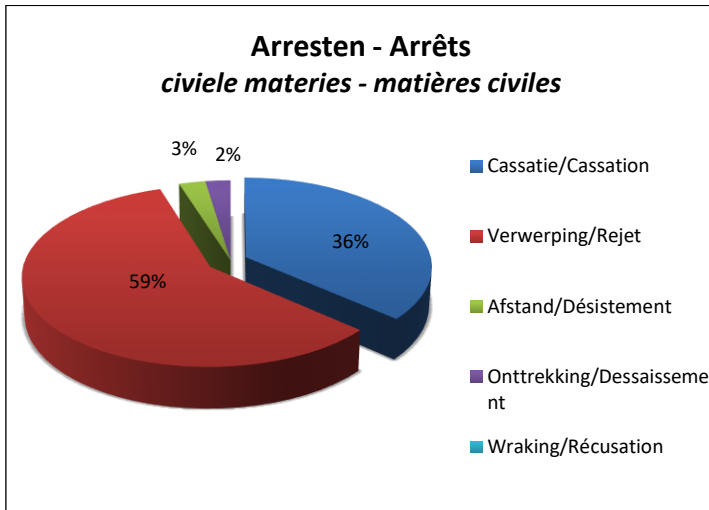
In 2022 heeft het Hof zich in civiele materies meer bepaald moeten uitspreken over:

- 10 wrakingsvorderingen (waarvan 4 aan Nederlandstalige zijde en 6 aan Franstalige zijde). Al deze vorderingen werden verworpen.
- 21 vorderingen tot onttrekking (waarvan 13 aan Nederlandstalige zijde en 8 aan Franstalige zijde), hetzij omdat een rechter gedurende meer dan zes maanden heeft verzuimd uitspraak te doen, hetzij wegens gewettigde verdenking. In 19 gevallen

(10 aan Nederlandstalige zijde en 9 aan Franstalige zijde) werd tot een onttrekking besloten⁷.

Daarbij kan worden aangestipt dat in 2022 vooral het aantal zaken in civiele materies waarin het Hof zich over een vordering tot onttrekking heeft moeten uitspreken, in vergelijking met voorgaande jaren relatief laag is. In de voorbije tienjarige periode diende het Hof zich immers jaarlijks gemiddeld over een 50-tal vorderingen tot onttrekking uit te spreken.

In 20 zaken (waarvan 12 aan Nederlandstalige zijde en 8 aan Franstalige zijde) werd een afstand geakteerd.

Het cassatiepercentage in civiele materies in 2022 is in overeenstemming met het cassatiepercentage van de laatste vijf jaar.

Cassatiepercentage civiele materies – Evolutie						
		2018	2019	2020	2021	2022
Cassatie	N	39%	45%	37%	44%	38%
	F	29%	35%	31%	23%	33,5%
	N+F	34%	41%	34%	34%	36%
Verwerping	N	57%	52%	51%	50%	55,5%
	F	63%	58%	62%	51%	61,5%
	N+F	60%	55%	56%	51%	58%
Afstand	N	2%	1%	2%	2%	2,5%
	F	4%	4%	2%	18%	2,5%
	N+F	3%	2%	2%	9%	2,5%

⁷ In het onderstaand taartdiagram (evenals de onderstaande tabel) worden onder ‘onttrekking/dessaissement’ en ‘wraking/récusation’ enkel de zaken weergegeven waarin het Hof effectief tot een wraking of onttrekking heeft besloten. Zaken waarin het Hof de onttrekking of wraking heeft geweigerd, worden in het taartdiagram (en de onderstaande tabel) als een ‘verwerping/rejet’ geregistreerd.

Onttrekking	N	2%	0,5%	9%	2%	2%
	F	4%	2%	5%	8%	2,5%
	N+F	3%	1%	7%	5%	2,5%
Overige	N	0%	1,5%	2%	0%	1%
	F	0%	1%	0%	0%	0%
	N+F	0%	1%	1%	0%	1%

De onderstaande tabel geeft voor de in 2022 uitgesproken arresten de cassatiepercentages in civiele materies per ressort weer, met een evolutie over de laatste tien jaar. Deze cijfers moeten steeds met de nodige omzichtigheid worden behandeld. Wanneer de instroom van zaken uit een bepaald ressort laag is, dan is de kans op extreme cijfers – in de een of andere zin – hoog, wat statistisch een verkeerd of ongenueanceerd beeld kan opleveren. Het staat aan de hoven en rechtbanken om deze cijfers te evalueren.

Cassatiepercentage civiele materies per ressort - Evolutie										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antwerpen	35%	35%	32%	28%	34%	41%	47%	36%	53%	38%
Brussel N	45%	44%	52%	40%	44%	33%	54%	51%	41%	40%
Bruxelles F	30%	28%	36%	26%	28%	24%	24%	18%	59%	54%
Gent	38%	31%	26%	29%	34%	34%	35%	29%	40%	30%
Liège	32%	32%	35%	33%	35%	28%	35%	28%	29%	40%
Mons	40%	42%	31%	42%	35%	28%	46%	29%	31%	45%
Arbh. Antwerpen	41%	41%	41%	63%	33%	67%	42%	54%	58%	44%
Arbh. Brussel N	33%	56%	47%	56%	65%	33%	45%	30%	60%	55%
Arbh. Bruxelles F	40%	36%	44%	47%	30%	35%	32%	21%	4%	50%
Arbh. Gent	32%	44%	42%	50%	20%	31%	56%	22%	44%	55%
Arbh. Liège	61%	43%	43%	36%	63%	41%	61%	38%	22%	62%
Arbh. Mons	38%	33%	52%	71%	44%	33%	78%	67%	78%	50%
Rb.	46%	51%	45%	47%	43%	40%	54%	43%	43%	44%
Or.	46%	33%	39%	40%	39%	67%	53%	29%	8%	50%
Arbrb.	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	NA
Vred.	44%	100%	60%	97%	87%	50%	90%	75%	60%	33%
Pol.	83%	87%	100%	95%	87%	50%	90%	75%	67%	33%
Tucht	28%	26%	43%	18%	12%	32%	71%	73%	14%	29%

Overige	21%	6%	0%	10%	2%	54%	6%	12%	NA	0%
Algemeen	38%	38%	35%	39%	32%	34%	41%	34%	34%	36%

Opvallend is het traditioneel zeer hoge cassatiepercentage in zaken die afkomstig zijn van instanties die in eerste en laatste aanleg oordelen, zoals de vrederegerechten en de politierechtbanken. Het jaar 2022 blijkt een zeldzame uitzondering op die regel, met een cassatiepercentage voor zowel de vrederegerechten als de politierechtbanken van ‘slechts’ 33 pct.

Ook in zaken die afkomstig zijn van de rechtbanken van eerste aanleg en de ondernemingsrechtbanken is het cassatiepercentage relatief hoog. Dat is in 2022 niet anders. Het cassatiepercentage in zaken afkomstig van de rechtbanken van eerste aanleg bedraagt in 2022 44 pct.; dat in zaken afkomstig van de ondernemingsrechtbanken 50 pct.

11. *Penale materies* – In penale zaken is het cassatiepercentage, zoals vermeld, beduidend lager dan in civiele materies: in 2022 bedraagt dit percentage 12,68 pct. van de gewezen eindarresten, terwijl in 65,38 pct. tot een verwerping van het cassatieberoep werd besloten.

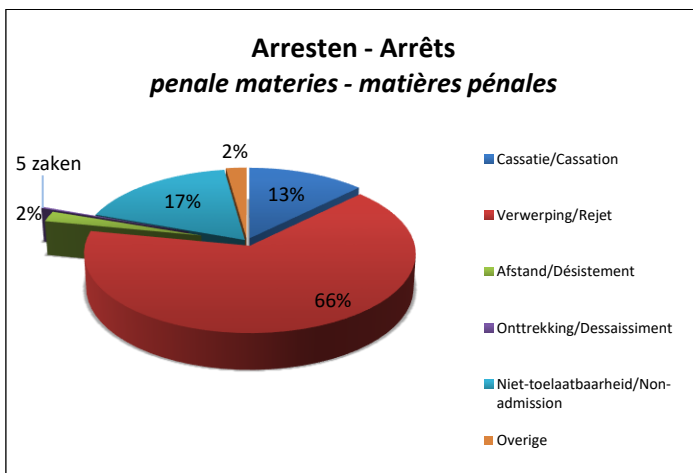
In P-zaken houdt het Hof tevens afzonderlijke statistieken bij over het aantal beschikkingen van niet-toelaatbaarheid. De wet van 14 februari 2014 voerde namelijk een versnelde en niet-tegensprekelijke procedure in die het mogelijk maakt ongemotiveerde of kennelijk niet-ontvankelijke of ongegronde cassatieberoepen niet-toelaatbaar te verklaren en aldus versneld af te handelen, waardoor sneller tot de strafuitvoering kan worden overgegaan. Het Hof kan deze controle desnoods ambtshalve uitoefenen. In 2022 heeft het Hof 295 beschikkingen van niet-toelaatbaarheid gewezen (209 in het Nederlands en 86 in het Frans), wat in lijn ligt met het aantal beschikkingen van niet-toelaatbaarheid in 2021 (291 beschikkingen van niet-toelaatbaarheid, waarvan 195 in het Nederlands en 96 in het Frans).

Ook in penale materies betreffen de overige zaken voornamelijk beslissingen inzake wrakingsvorderingen, vorderingen tot onttrekking of verzoeken tot afstand. In 2022 heeft het Hof zich in penale materies moeten uitspreken over:

- 25 wrakingsvorderingen (waarvan 22 aan Nederlandstalige zijde en 3 aan Franstalige zijde). Al deze vorderingen werden verworpen.
- 11 vorderingen tot onttrekking (waarvan 7 aan Nederlandstalige zijde en 4 aan Franstalige zijde), hetzij omdat een rechter gedurende meer dan zes maanden heeft verzuimd uitspraak te doen, hetzij wegens gewettigde verdenking. In 5 gevallen (3 aan Nederlandstalige zijde en 2 aan Franstalige zijde) werd tot een onttrekking besloten⁸.

In 36 zaken (16 aan Nederlandstalige zijde en 20 aan Franstalige zijde) werd een afstand geakteerd.

⁸ In het onderstaand taartdiagram (evenals de onderstaande tabel) worden onder ‘onttrekking/dessaissance’ en ‘waking/récusation’ enkel de zaken weergegeven waarin het Hof effectief tot een waking of onttrekking heeft besloten. Zaken waarin het Hof de onttrekking of waking heeft geweigerd, worden in het taartdiagram (en de onderstaande tabel) als een ‘verwerping/rejet’ geregistreerd.

Het cassatiepercentage in penale zaken in 2022 is in overeenstemming met het cassatiepercentage van de laatste vijf jaar, zoals blijkt uit de onderstaande tabel.

Cassatiepercentage penale materies – Evolutie						
		2018	2019	2020	2021	2022
Cassatie	N	14%	13%	13%	14%	13%
	F	17%	14%	15%	14%	12%
	N+F	15%	13%	14%	14%	13%
Verwerping	N	63%	61%	61%	63%	61%
	F	56%	62%	64%	65%	71%
	N+F	60%	61%	62%	64%	66%
Afstand	N	4%	4%	3%	2%	1,5%
	F	5%	5%	5%	3%	2,5%
	N+F	4%	4%	4%	3%	2%
Onttrekking	N	0%	0,5%	0%	0,2%	0,3%
	F	1%	0,5%	0,5%	0,2%	0,3%
	N+F	0,5%	0,5%	0%	0,2%	0,3%
Niet-toelaatbaarheid	N	19%	21%	22%	20%	21%
	F	20%	18%	14%	15%	12%
	N+F	19%	20%	19%	18%	17%
Overige	N	0%	0,5%	1%	0,8%	3,2%
	F	1%	0,5%	1,5%	2,8%	2,2%
	N+F	0,5%	0,5%	1%	0,8%	2,7%

De volgende tabel geeft voor de in 2022 uitgesproken arresten de cassatiepercentages in penale materies per ressort weer met de evolutie over de laatste tien jaar.

Cassatiepercentage penale materies per ressort - Evolutie										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antwerpen	4%	13%	7%	11%	12%	8%	8%	9%	7%	9%
Brussel N	9%	12%	7%	18%	18%	15%	11%	14%	9%	40%
Bruxelles F	7%	7%	14%	11%	14%	15%	56%	12%	16%	9%
Gent	8%	10%	7%	10%	16%	13%	8%	10%	13%	13%
Liège	8%	8%	10%	11%	11%	12%	10%	17%	7%	12%
Mons	13%	19%	9%	28%	37%	22%	13%	20%	15%	8%
Ass.	5%	11%	21%	13%	20%	20%	0%	25%	0%	11%
Corr.	18%	20%	17%	20%	24%	20%	25%	22%	27%	21%
Rb.	NA	0%	NA	100%	0%	NA	0%	NA	0%	NA
Pol.	NA	0%	NA	0%	33%	78%	0%	100%	0%	100%
Overige	13%	12%	11%	9%	12%	7%	10%	10%	8%	8%
Algemeen	9%	13%	11%	14%	17%	15%	13%	14%	14%	13%

Uit deze tabel blijkt dat in penale materies het cassatiepercentage in zaken die van de correctionele rechtbanken afkomstig zijn, relatief hoog is. In 2022 besloot het Hof in 21 pct. van dergelijke zaken tot een cassatie van de bestreden beslissing, terwijl het gemiddeld cassatiepercentage in penale materies, zoals aangegeven, slechts 13 pct. bedraagt. De instroom uit de politierechtbanken is te beperkt om uit dit cassatiepercentage enige betekenisvolle gevolgen af te leiden.

3. Globale voortgang van de zaken

12. Een permanente bezorgdheid van het Hof is de bewaking van de voortgang van de zaken. De voortgang van de zaken wordt daarbij op twee manieren gemeten. Enerzijds wordt de behandelingstermijn of doorlooptijd van de zaken met een eindarrest in 2022 gemeten. Anderzijds wordt gemeten hoe lang de op het einde van 2022 nog te beslissen zaken reeds op de griffie van het Hof zijn ingeschreven.

13. Opnieuw moet bij deze bespreking een onderscheid worden gemaakt tussen civiele materies en penale materies. Gelet op stringentere termijnregelingen in een niet onaanzienlijk deel van de strafzaken, worden zij immers op een veel kortere termijn afgehandeld dan civiele zaken, zodat een globale bespreking van de voortgang van de zaken zonder dit onderscheid een te vertekend beeld zou geven van de voortgang van de zaken voor het Hof.

- In penale zaken is het Hof verplicht om over sommige zogenaamde “dringende” cassatieberoepen, zoals cassatieberoepen inzake voorlopige hechtenis en het Europees aanhoudingsbevel of tegen beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbank of de kamer voor bescherming van de maatschappij, binnen een wettelijk bepaalde – vrij korte (15 respectievelijk 30 dagen) – termijn uitspraak te doen. In 2022 betrof 31,57 pct. van de uitgesproken eindarresten een dergelijke dringende zaak. Dit percentage is hoger dan in voorgaande jaren: in 2021 betrof het 29,40 pct. van de door de penale kamer uitgesproken eindarresten, in 2020 ‘slechts’ 26,89 pct.

Ook andere P-zaken, waarover het Hof niet binnen een wettelijk bepaalde termijn uitspraak moet doen, worden gelet op hun aard dringend behandeld. Het betreft onder meer cassatieberoepen tegen beslissingen over de bestuurlijke vrijheidsberoving van vreemdelingen of personen van wie de uitlevering wordt gevraagd, waar artikel 5 EVRM een beslissing op korte termijn vereist over de wettigheid van de vrijheidsberoving. In 2022 betrof 4,17 pct. van de door de penale kamer uitgesproken zaken een dergelijke zaak (tegenover 3,73 pct. van de uitgesproken zaken in 2021 en 6,56 pct. van de uitgesproken zaken in 2020). Cassatieberoepen tegen beslissingen over wrakingsverzoeken komen hiervoor eveneens in aanmerking, gelet op hun stremmend karakter op het verdere verloop van de procedure. 1,47 pct. van de in 2022 door de tweede kamer uitgesproken arresten betroffen een dergelijk wrakingsverzoek (tegenover 0,68 van de uitgesproken zaken in 2021 en 1,68 van de uitgesproken zaken in 2020).

Aldus werden in totaal 37,21 pct. van de in 2022 uitgesproken P-zaken dringend behandeld (tegenover 33,81 pct. in 2021 en 35,13 pct. in 2020).

- In civiele zaken vangt de raadsheer-rapporteur, niettegenstaande de inschrijving van een zaak op de rol, het onderzoek van het cassatieberoep doorgaans niet aan vóór het verstrijken van de termijn die de verwerende partij toebedeeld krijgt om een memorie van antwoord in te dienen, met een wachtperiode voor de behandeling en een impact op de voortgang van deze zaken tot gevolg. Die termijn bedraagt in de regel drie maanden vanaf de betekening van het cassatieberoep.

In strafzaken daarentegen kan de raadsheer-rapporteur het ambtshalve onderzoek van het cassatieberoep in theorie onmiddellijk aanvangen, al zal in de praktijk ook in strafzaken de raadsheer-rapporteur het onderzoek doorgaans pas aanvangen nadat de termijn van 2 maanden voor de eisende partij om een memorie neer te leggen, is verstreken.

14. De voortgang van de G-zaken wordt aan het einde van deze tekst besproken.

a) Doorlooptijd van de in 2022 uitgesproken arresten

15. De doorlooptijd of behandelingstermijn van de in 2022 uitgesproken eindarresten meet de tijdsperiode die verstrijkt tussen de inschrijving van het dossier op de algemene rol van het Hof en de einduitspraak van het Hof in 2022, en omvat bijgevolg ook de voormelde wachtperiode in sommige zaken, waarvan de behandeling nog niet kan worden aangevat.

16. *Gemiddelde doorlooptijd* – Voor de in 2022 uitgesproken eindarresten in *civiele materies* bedraagt de gemiddelde doorlooptijd over de beide taalrollen heen 15,03 maanden. De gemiddelde doorlooptijd in civiele materies is aldus in 2022 licht hoger dan in 2021 (met name 0,14 maand). De gemiddelde doorlooptijd van de Nederlandstalige civiele materies bedraagt in 2022 13,79 maanden (tegenover 14,61 maanden in 2021). In Franstalige civiele materies bedraagt de gemiddelde doorlooptijd in 2022 16,64 maanden (tegenover 15,31 maanden in 2021).

De gemiddelde doorlooptijd in *penale materies* bedraagt in 2022 globaal 2,56 maanden. De gemiddelde doorlooptijd in penale materies in 2022 is daarmee nagenoeg identiek aan de gemiddelde doorlooptijd in penale materies in 2021 (2,52 maanden). Aan Nederlandstalige zijde bedraagt de gemiddelde doorlooptijd in penale materies 2,67 maanden (tegenover 2,62 maanden in 2021), aan Franstalige zijde 2,41 maanden (tegenover 2,36 maanden in 2021).

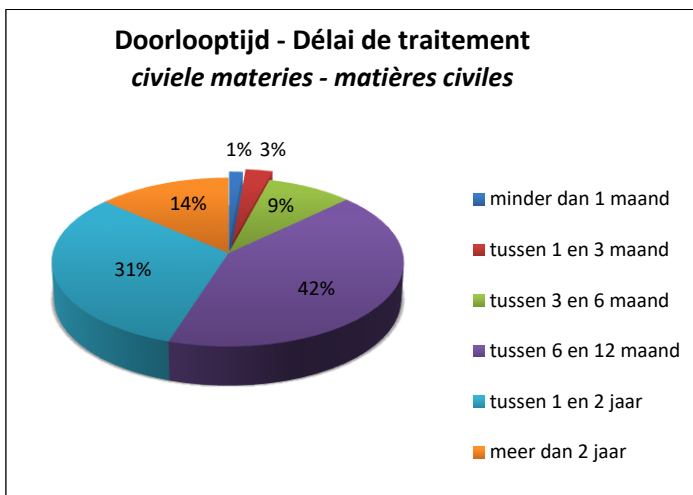
Deze tabel geeft de in maanden uitgedrukte gemiddelde doorlooptijd weer, met daarbij de evolutie over de laatste vijf jaar:

Evolutie van de gemiddelde doorlooptijd – Globaal						
		2018	2019	2020	2021	2022
Civiele materies	N	14,29	15,93	13,77	14 ,61	13,79
	F	13,00	12,28	14,74	15,31	16,64
	N+F	13,73	14,35	14,15	14,89	15,03
Penale materies	N	4,66	3,46	2,80	2,62	2,67
	F	2,80	2,75	2,94	2,36	2,41
	N+F	3,95	3,16	2,85	2,52	2,56

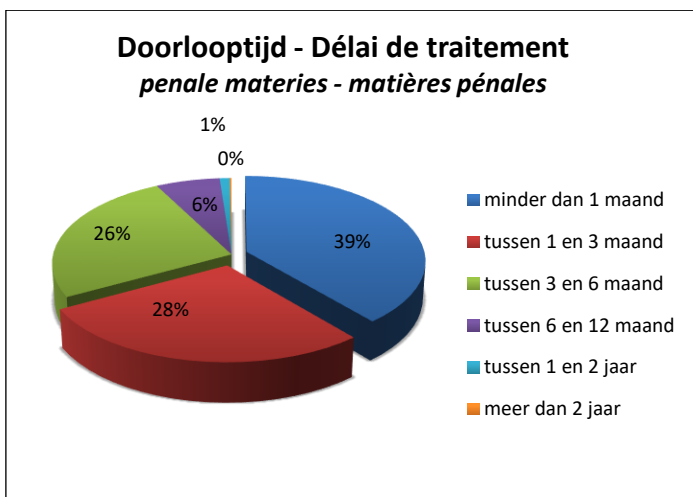
17. *Doorlooptijd meer in detail* – Omdat gemiddelden aan extremen onderhevig kunnen zijn, is het nuttig de doorlooptijd van de in 2022 uitgesproken eindarresten meer in detail te bespreken.

In civiele materies werd 55 pct. van de in 2022 uitgesproken zaken behandeld op een termijn van minder dan één jaar en 86,5 pct. op een termijn van minder dan twee jaar. Deze percentages liggen hoger dan de percentages voor 2021 (toen respectievelijk 51 pct. en 80 pct.).

Wanneer men rekening houdt met de hierboven beschreven wachtperiode voor de rapporteur alvorens deze het onderzoek van het dossier kan aanvatten, kan worden vastgesteld dat voor de grote meerderheid van zaken, zowel in de Nederlandstalige als in de Franstalige afdeling, minder dan een jaar verloopt tussen de dag waarop de rapporteur het dossier krijgt en de dag waarop een eindarrest wordt uitgesproken.

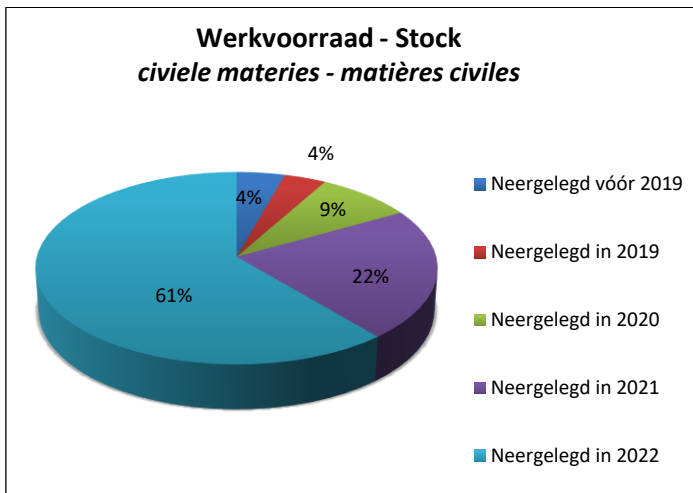

In penale materies werd 67 pct. van de in 2022 uitgesproken zaken op een termijn van minder dan 3 maanden en maar liefst 92,5 pct. op een termijn van minder dan 6 maanden behandeld. In 2021 bedroegen deze percentages respectievelijk 64 pct. en 94 pct.

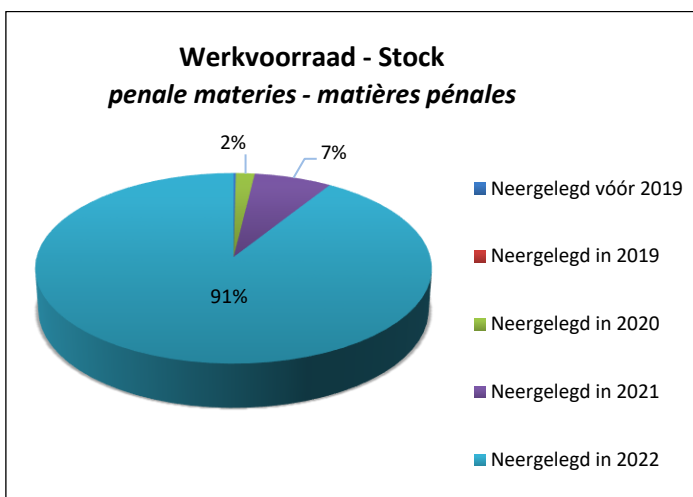

b) Voortgang van de openstaande werkvoorraad

18. De op het einde van 2022 openstaande werkvoorraad bedraagt in civiele materies 1.066 eenheden. 61 pct. van deze openstaande werkvoorraad werd in 2022 op de griffie van het Hof ingediend, wat logischerwijs betekent dat 39 pct. van de openstaande werkvoorraad in civiele materies reeds langer dan één jaar op de griffie van het Hof is ingeschreven.

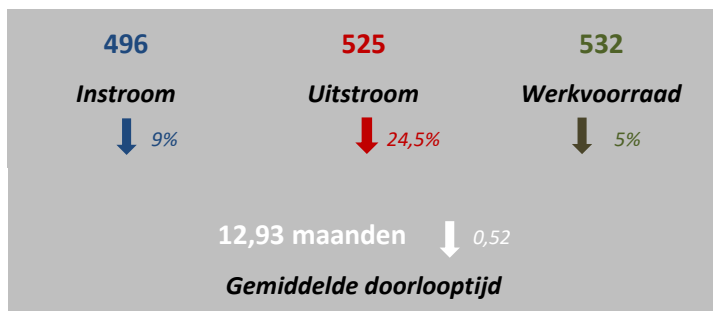
In penale materies bedraagt de op het einde van 2022 openstaande werkvoorraad 466 eenheden. 91 pct. van die dossiers werd in 2022 ingediend. 9 pct. van de nog niet behandelde P-zaken staat reeds langer dan één jaar open.

II. Gegevens per materie

1. C-zaken

19. Iets meer dan de helft van de raadsheren van het Hof is belast met de behandeling van de vaak complexe C-zaken, waarvoor ook de bijstand van een advocaat bij het Hof van Cassatie is vereist. De Cassatiebalie vervult aldus in deze zaken een filterfunctie voor de toegang tot het Hof, waarvan het nut niet meer hoeft te worden aangetoond.

a) *Instroom, uitstroom en werkvoorraad*

20. *Instroom* – Nadat het totaal aantal nieuwe C-zaken in 2021 ten aanzien van 2020 reeds met 9 pct. was gedaald, ten gevolge van een plotse en omvangrijke daling van het aantal nieuwe Nederlandstalige zaken, is dat totaal aantal in 2022 opnieuw met 9 pct. gedaald in vergelijking met 2021 tot 496 eenheden. Dit is het laagste niveau van de voorbije tien jaar.

Deze nieuwe bijkomende daling in 2022 blijkt, anders dan bij de daling in 2021, exclusief te wijten aan een substantiële daling van het aantal nieuwe C-zaken dat op de Franstalige rol werd ingeschreven. Dat aantal daalde ten opzichte van 2021 met 54 eenheden tot 204 zaken, wat een daling met maar liefst 21 pct. inhoudt. Die daling is minstens ten dele te wijten aan een daling van het aantal Franstalige vorderingen tot onttrekking: in 2021 werden 42 Franstalige vorderingen tot onttrekking in C-zaken ingeleid, terwijl in 2022 slechts 10 dergelijke vorderingen werden ingeleid. Dat neemt evenwel niet weg dat, bekeken op een langere periode van tien jaar, het aantal Franstalige C-zaken historisch laag is.

In de Nederlandstalige afdeling is het aantal nieuwe C-zaken in 2022 ten aanzien van 2021 zeer licht gestegen, met 4 eenheden, tot 292 eenheden (een stijging met 1,39 pct.). De plotse daling van het aantal nieuwe Nederlandstalige C-zaken in 2021 werd aldus in 2022 vooralsnog niet gecorrigeerd. Een evidente verklaring voor de neerwaartse beweging van het aantal nieuwe Nederlandstalige C-zaken over de voorbije twee jaar is op heden niet voorhanden. Het Hof volgt dit vanzelfsprekend in de volgende jaren verder op.

Van de nieuwe C-zaken die in 2022 werden ingediend, zijn er:

- 350 afkomstig van de hoven van beroep en 2 van de arbeidshoven;

- 108 afkomstig van de rechtbanken van eerste aanleg en 1 van een ondernemingsrechtbank;
- 4 afkomstig van de vredegerichten en 6 van de politierechtbanken; en
- 25 afkomstig van overige rechtbanken.

21. *Uitstroom* – Het totaal aantal in 2022 gewezen eindarresten in C-zaken is in vergelijking met 2021 met 170 eenheden gedaald tot 525 eindarresten (een daling met 24,5 pct.). Deze daling tekent zich zowel op de Nederlandstalige als op de Franstalige rol af. Het aantal eindarresten in Nederlandstalige C-zaken is gedaald van 359 naar 285 eenheden (een daling met 20,5 pct.). Het aantal eindarresten in Franstalige C-zaken is gedaald van 336 naar 240 eenheden (een daling met 28,5 pct.).

Deze dalende cijfers tonen aan dat het Hof niet over een minimum-buffer beschikt, met als gevolg dat het Hof in 2022 in C-zaken in een gevarenzone is terecht gekomen: het wegvallen van een of meerdere collega's (cf. *supra* randnr. 3) of het opnemen van leidende taken binnen het Hof door andere collega's⁹ tekent zich onmiddellijk negatief af in de cijfers. Het wegvallen van deze raadsheren heeft immers tot gevolg dat minder zaken kunnen worden voorbereid en impliceerde voor de resterende raadsheren een bijkomende zittingslast.

Daarnaast moet opnieuw worden gewezen op voormelde reeks van andere occasionele omstandigheden die in 2021 het aantal eindarresten in C-zaken hebben verhoogd, maar die in 2022 niet langer voorhanden zijn (cf. *supra* randnr. 3), met een onvermijdelijke daling van de uitstroom tot gevolg.

Het Hof velde naast de 525 eindarresten in C-zaken 2 Nederlandstalige tussenarresten waarbij een prejudiciële vraag aan het Benelux Gerechtshof werd gesteld, 1 Nederlandstalige tussenarrest waarbij een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie werd gesteld en 1 Nederlandstalig tussenarrest waarbij een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof werd gesteld.

22. Op een rechtszitting van het Hof zijn er in de regel vijf raadsheren aanwezig. Artikel 1105*bis* Gerechtelijk Wetboek biedt het Hof evenwel de mogelijkheid om de rechtszitting met drie raadsheren te houden wanneer de beslissing in verband met het cassatieberoep voor de hand ligt of niet noopt tot het beantwoorden van rechtsvragen in het belang van de eenheid van de rechtspraak of van de rechtsontwikkeling. In 2022 heeft de Nederlandstalige eerste kamer 10 rechtszittingen met drie raadsheren gehouden, waarop in totaal 95 arresten werden gewezen. De Nederlandstalige derde kamer heeft 4 rechtszittingen met drie raadsheren gehouden waarop 37 arresten in C-zaken werden gewezen. In 2022 werden dus in totaal 14 rechtszittingen met drie raadsheren gehouden, waarop 132 arresten werden gewezen, wat een daling van 10 pct. ten aanzien van 2021 inhoudt.

23. Het parket heeft een schriftelijke conclusie neergelegd in 18,5 pct. van de in 2022 uitgesproken Nederlandstalige C-zaken (53 zaken) en in 27 pct. van de Franstalige C-zaken (65 zaken). In sommige zaken vindt de schriftelijke weergave van de mondelinge conclusie zijn weg naar de publicatie in de *Pasicrisie* en de *Arresten van*

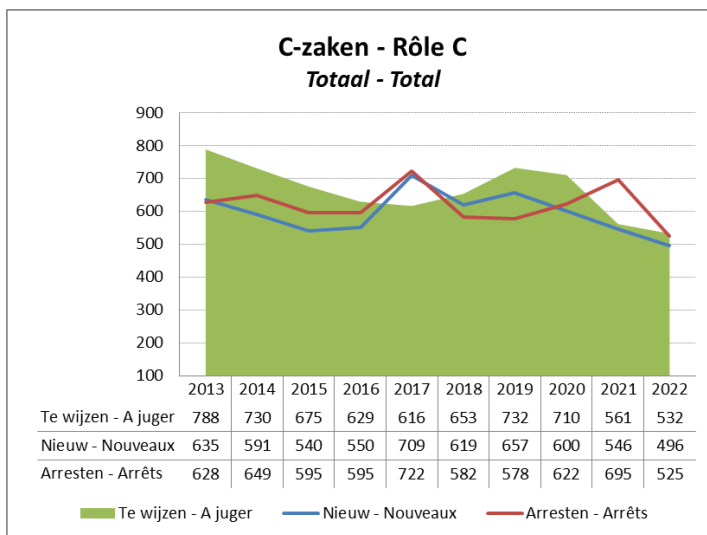
⁹ De eerste voorzitter van het Hof, die eveneens aan de Nederlandstalige eerste en derde kamer verbonden is, werd voor de behandeling van haar reguliere taken niet vervangen.

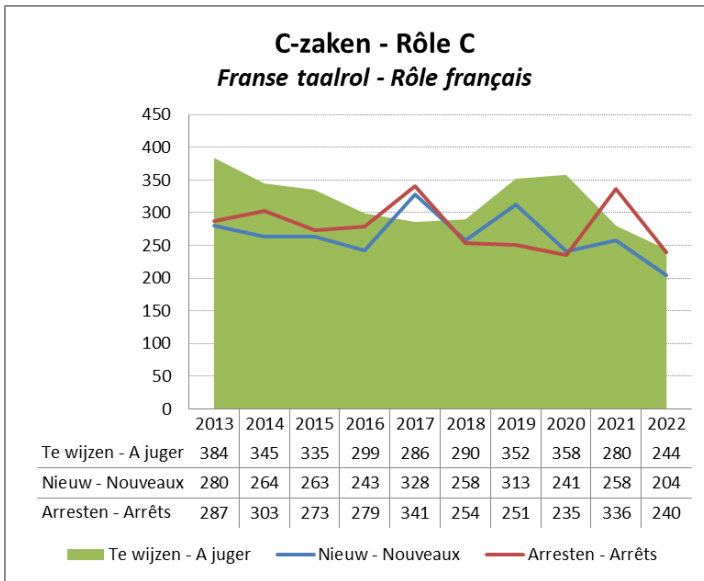
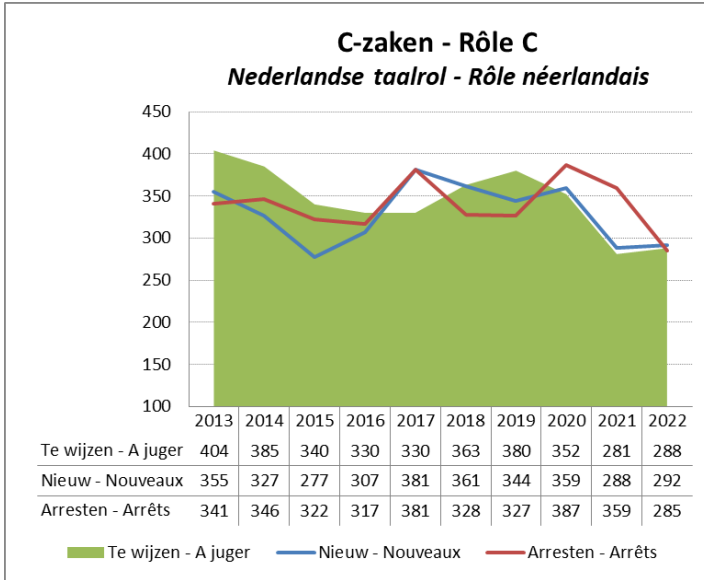
het Hof van Cassatie. Deze zogenaamde conclusies “in substantie” worden in de voormelde cijfers niet verrekend.

24. *Werkvoorraad* – Doordat het aantal in 2022 gewezen eindarresten in C-zaken het aantal nieuwe C-zaken die in 2022 op de griffie van het Hof werden ingeschreven, overschrijdt, bedraagt de *clearance rate* in C-zaken over de twee taalrollen heen 105,85 pct., wat synoniem staat voor een dalende werkvoorraad in C-zaken. Meer concreet is de op het einde van 2022 openstaande werkvoorraad in C-zaken globaal met 29 eenheden gedaald, tot 532 eenheden (een daling met 5,17 pct. in vergelijking met eind 2021).

Wanneer opgesplitst over beide taalrollen, wordt evenwel vastgesteld dat de *clearance rate* in Nederlandstalige C-zaken 97,60 pct. bedraagt, terwijl zij in Franstalige C-zaken 117,65 pct. bedraagt. In Nederlandstalige C-zaken is de werkvoorraad dus licht gestegen, met 7 eenheden, tot 288 openstaande zaken. In Franstalige C-zaken is de werkvoorraad met 12,86 pct. gedaald, tot 244 eenheden. De openstaande werkvoorraad in C-zaken bevindt zich op het laagste niveau van de voorbije tien jaar.

Bij de beoordeling van de omvang van de openstaande werkvoorraad in C-zaken moet tevens rekening worden gehouden met de reeds vermelde redenen, die ervoor zorgen dat een aantal dossiers tot de werkvoorraad in C-zaken behoren, hoewel ze (nog) niet voor behandeling in aanmerking komen.

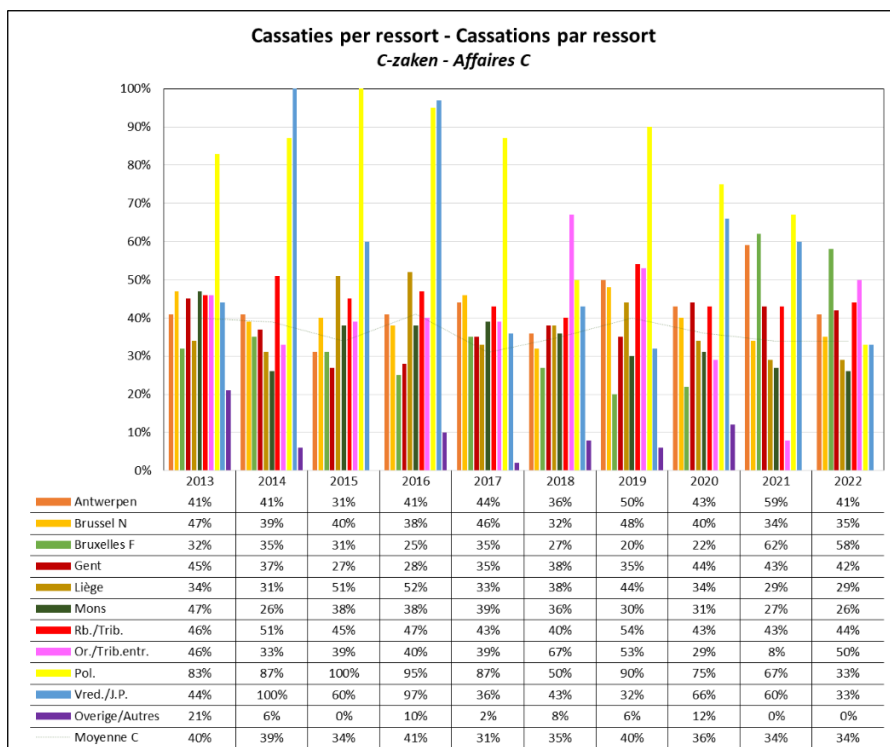
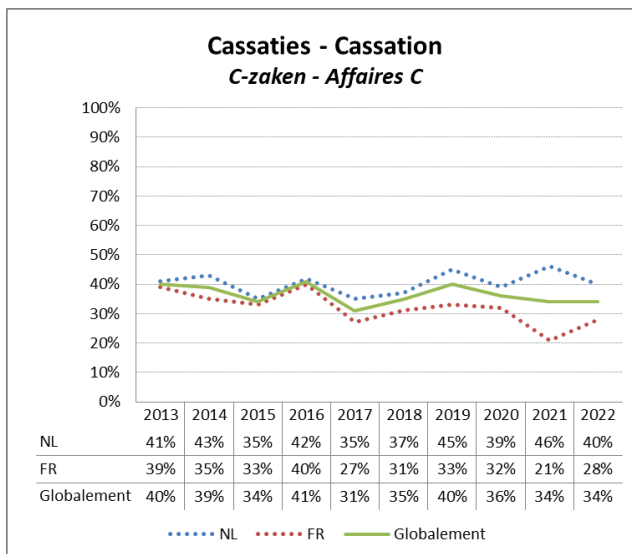

25. Deze tabel geeft de evolutie van de instroom aan C-zaken per ressort over de laatste tien jaar weer.

Instroom per ressort – C-zaken										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antwerpen	104	103	86	84	109	125	128	110	108	88
Brussel N	40	57	45	40	54	57	54	44	43	47
Bruxelles F	87	50	58	71	78	63	87	72	44	50
Gent	76	87	68	79	48	90	72	84	59	77
Liège	63	57	46	60	57	65	52	62	68	65
Mons	41	34	63	36	34	52	35	33	45	23
Arbh. Antwerpen	0	1	0	2	0	0	0	0	0	1
Arbh. Brussel N	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Arbh. Brussel F	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0
Arbh. Gent	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Arbh. Liège	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Arbh. Mons	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rb.	145	110	121	114	118	113	118	142	111	108
Or.	26	11	9	9	11	9	76	8	14	1
Arbrb.	2	0	0	0	7	0	3	2	2	0
Jeugdrb.	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Corr.	0	0	0	0	0	1	0	1	32	0
Vred.	12	8	8	25	23	15	11	12	4	4
Pol.	6	3	15	8	5	7	7	5	5	6
Overige	30	70	21	20	164	22	14	24	9	25
Totaal	635	591	540	550	709	619	657	600	546	496

b) Cassatiepercentage

26. Het aantal cassaties in C-zaken is in 2022 ten opzichte van 2021 constant gebleven en bedraagt 34 pct. Het aantal vernietigingen in de Nederlandstalige afdeling (40 pct.) ligt daarbij hoger dan in de Franstalige afdeling (28 pct.).

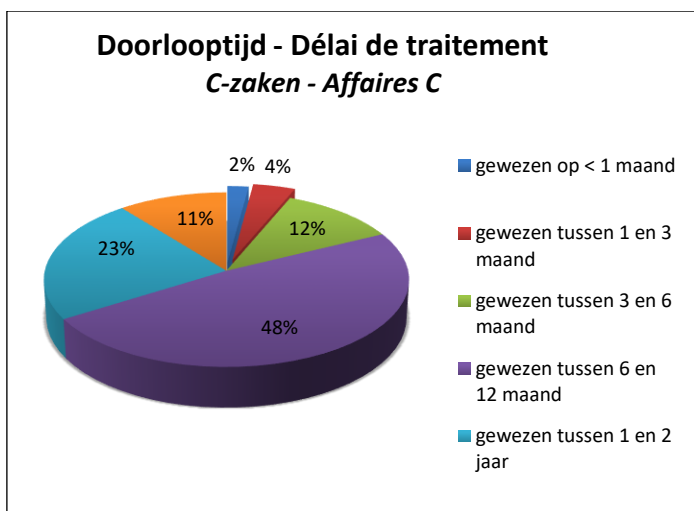

c) Voortgang van de zaken

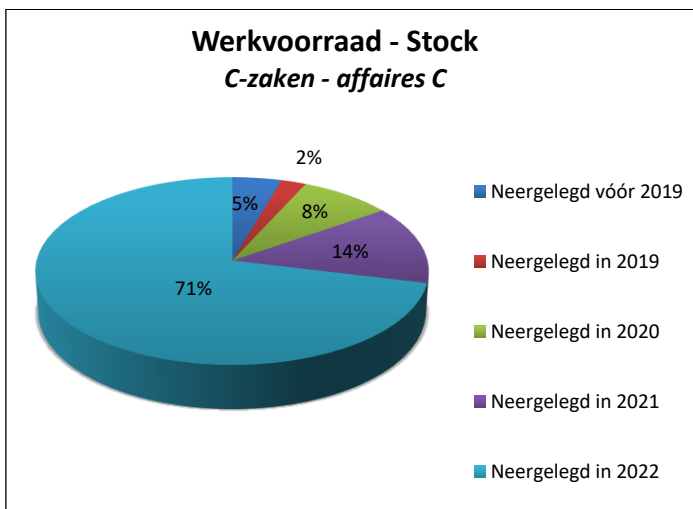
27. *Doorlooptijd* – De gemiddelde doorlooptijd van de C-zaken met een eindarrest in 2022, bedraagt over de beide taalrollen heen 12,93 maanden, een daling met een halve maand ten aanzien van 2021. Dit is het gevolg van een daling van de gemiddelde doorlooptijd op de Nederlandstalige rol. De gemiddelde doorlooptijd van de in 2022 gewezen Nederlandstalige C-zaken, bedraagt 10,83 maanden, wat een daling met meer dan anderhalve maand inhoudt ten opzichte van vorig jaar. Voor de Franstalige kamer is de gemiddelde doorlooptijd in 2022 daarentegen gestegen naar 15,42 maanden, waar deze in 2021 14,47 maanden bedroeg.

Evolutie van de gemiddelde doorlooptijd – C-zaken					
	2018	2019	2020	2021	2022
N	11,07	13,06	11,99	12,49	10,83
F	12,53	11,55	14,01	14,47	15,42
N+F	11,71	12,40	12,75	13,45	12,93

Het merendeel van de in 2022 uitgesproken C-zaken, met name 66 pct., werd uitgesproken op een termijn van minder dan 1 jaar. Dit is een verbetering ten aanzien van 2021, toen 59 pct. van de uitgesproken C-zaken op een termijn van minder dan 1 jaar werd uitgesproken.

28. *Voortgang van de openstaande werkvoorraad* – Van de C-zaken die op het einde van 2022 tot de openstaande werkvoorraad van het Hof behoren, werd 71 pct. in 2022 op de griffie van het Hof ingeschreven. Een relatief beperkt percentage van de op het einde van 2022 nog openstaande werkvoorraad in C-zaken, met name 15 pct., betreft zaken die op het einde van 2022 reeds meer dan twee jaar op de rol van het Hof zijn ingeschreven.

2. D-zaken

a) *Instroom, uitstroom en werkvoorraad*

29. *Instroom* – Het aantal nieuwe tuchtzaken is in 2022 licht gedaald ten aanzien van 2021, met 3 eenheden, tot 23 cassatieberoepen. Daarvan zijn 18 cassatieberoepen Nederlandstalig en 5 Franstalig.

De tuchtzaken zijn afkomstig van de diverse tuchtraden in hoger beroep. Gelet op het beperkt aantal D-zaken en de grote diversiteit aan tuchtrechtelijke instanties worden geen cijfers opgenomen omtrent de exacte herkomst van deze tuchtzaken.

30. *Uitstroom* – In 2022 werd in 17 D-zaken een eindarrest uitgesproken, een daling met 5 eenheden ten aanzien van 2021. Van die uitspraken zijn 13 uitspraken Nederlandstalig (een stijging met 1 eenheid ten aanzien van 2021) en 4 uitspraken Franstalig (een daling met 6 eenheden ten aanzien van 2021, die het logische gevolg is van de gedaalde instroom aan Franstalige D-zaken).

31. Het parket heeft in 1 Nederlandstalige en 1 Franstalige D-zaak een schriftelijke conclusie neergelegd.

32. *Werkvoorraad* – Aangezien het aantal in 2022 gewezen eindarresten in D-zaken lager is dan het aantal nieuwe D-zaken die in 2022 werden ingeschreven, bedraagt de *clearance rate* in D-zaken 73,91 pct. Concreet moeten nog 24 openstaande D-zaken worden berecht (waarvan 20 Nederlandstalige en 4 Franstalige).

Gelet op het beperkt aantal D-zaken kan aan de schommeling van de voormelde cijfers evenwel weinig belang worden gehecht.

b) Cassatiepercentage

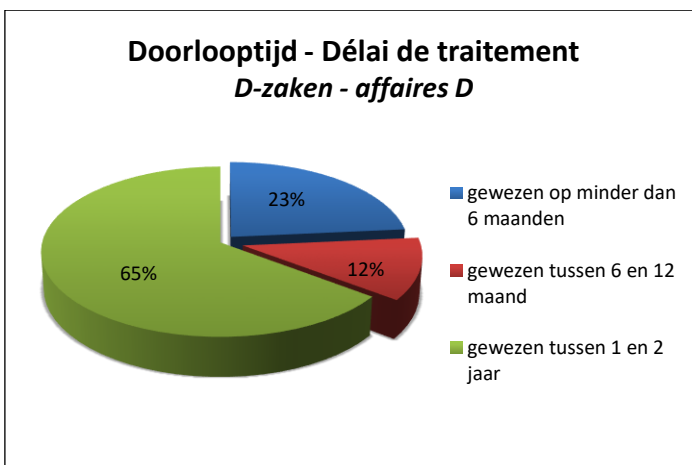
33. Het aantal cassaties in D-zaken is in 2022 ten aanzien van het jaar 2021 gestegen, tot 29 pct.

c) Voortgang van de zaken

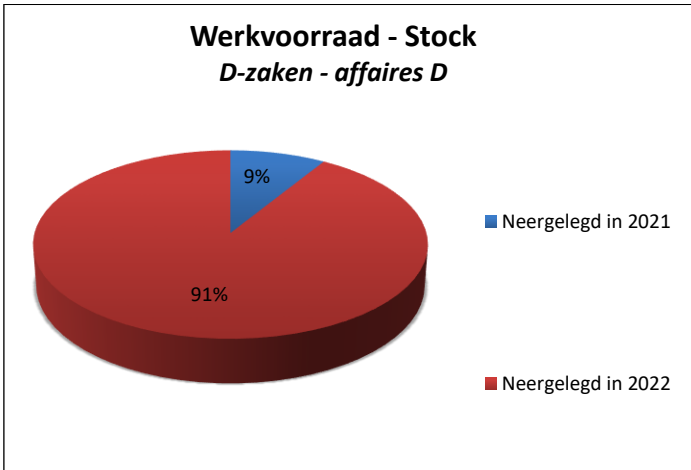
34. *Doorlooptijd* – De gemiddelde doorlooptijd van de in 2022 behandelde D-zaken is ten aanzien van 2021 globaal genomen zeer licht gestegen (met 0,16 maand) tot 13,22 maanden. In de Nederlandstalige afdeling is de gemiddelde doorlooptijd gedaald van 18,69 maanden in 2021 naar 15,69 maanden in 2022. In de Franstalige afdeling is de gemiddelde doorlooptijd gedaald van 6,30 maanden in 2021 naar 5,20 maanden in 2022. Vermits het een gering aantal arresten in die materie betreft, kunnen uit de schommeling van de cijfers inzake de voortgang van de zaken geen pertinente conclusies worden getrokken.

Evolutie van de gemiddelde doorlooptijd – D-zaken					
	2018	2019	2020	2021	2022
N	13,67	10,55	12,33	18,69	15,69
F	10,01	5,62	9,18	6,30	5,20
N+F	12,50	9,68	11,76	13,06	13,22

35 pct. van de in 2022 uitgesproken D-zaken werd behandeld op een termijn van minder dan één jaar; de overige 65 pct. werd gewezen op een termijn tussen de één en de twee jaar.

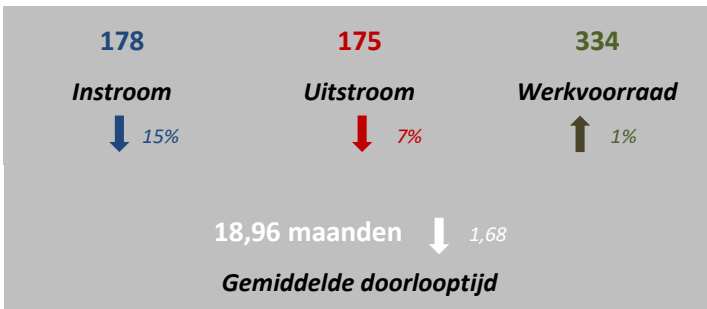

35. *Voortgang van de openstaande werkvoorraad* – 21 van de nog openstaande D-zaken werden in 2022 op de griffie van het Hof ingediend. Er staan nog 3 D-zaken open die in 2021 werden ingediend.

3. F-zaken

36. De fiscale zaken vormen, na de C-zaken, het tweede grootste pakket aan zaken binnen de civiele sector in ruime zin en worden voor het grootste deel door de magistraten van de eerste en derde kamer behandeld.

a) *Instroom, uitstroom en werkvoorraad*

37. *Instroom* – Het totale aantal nieuwe fiscale zaken is in 2022 ten aanzien van 2021 globaal genomen met 32 eenheden gedaald tot 178 zaken, wat neerkomt op een daling met 15,24 pct. Deze kleine knik in de fiscale instroom in 2022 doet evenwel geen afbreuk aan de sedert 2016 steeds verder stijgende instroom aan fiscale zaken.

De daling van het aantal nieuwe fiscale zaken in 2022 situeert zich bij de nieuwe Nederlandstalige F-zaken, die met 35 eenheden zijn gedaald, tot 109 nieuwe zaken (een daling met 24,31 pct.). Het aantal nieuwe Franstalige F-zaken is met 3 eenheden licht gestegen tot 69 nieuwe zaken (een stijging met 4,55 pct.).

Alle nieuwe F-zaken die in 2022 op de griffie van het Hof werden ingeschreven, zijn afkomstig van de hoven van beroep.

38. *Uitstroom* – Tegenover 2021 is het aantal gewezen eendarresten in F-zaken globaal met 13 eenheden gedaald tot 175 arresten (een daling met 6,91 pct.). Ook hier moet echter worden vastgesteld dat het aantal uitspraken in fiscale zaken over de laatste vijf jaar globaal genomen in licht stijgende lijn blijft gaan. De fiscale uitspraken slorpen ook een steeds groter aandeel op van uitspraken in civiele materies van het Hof.

De daling van het aantal fiscale eendarresten in 2022 is het gevolg van een daling van het aantal Nederlandstalige eendarresten in F-zaken met 20 eenheden tot 111 arresten (een daling van 15,27 pct.). Deze daling is al bij al beperkt wanneer men rekening houdt met het gegeven, enerzijds, dat in de loop van 2022 een Nederlandstalige raadsheer met bijzondere ervaring in fiscale zaken is overleden en, anderzijds, dat in 2021 het aantal Nederlandstalige eendarresten uitzonderlijk hoog was, onder meer ten gevolge van de uitgestelde behandeling in dat jaar van 16 Nederlandstalige F-zaken die normalerwijze in 2020 zouden worden uitgesproken. De Nederlandstalige eerste kamer heeft dan ook in 2022, gelet op de omvangrijke werkvoorraad in fiscale zaken (cf. *infra*), bijzondere inspanningen geleverd om een al te grote impact van voornoemde factoren op de fiscale werkvoorraad te vermijden. Dit heeft evenwel onvermijdelijk een impact gehad op het aantal eendarresten in C-zaken (cf. *supra*) en S-zaken (cf. *infra*), die door dezelfde kamers worden behandeld. Ook de aanstelling eind augustus van een nieuwe Nederlandstalige advocaat-generaal met specialisatie in fiscale zaken heeft er in zekere mate toe bijgedragen dat het aantal Nederlandstalige eendarresten in fiscale zaken op niveau kon worden gehouden.

Het aantal Franstalige eendarresten in fiscale zaken is met 7 eenheden gestegen, tot 64 eendarresten (een stijging met 12,28 pct.).

De meeste eendarresten die in 2022 in fiscale zaken werden gewezen, hebben betrekking op de inkomstenbelasting. Het betreft 56,57 pct. van de zaken, tegenover 10,86 pct. btw-zaken, 26,86 pct. zaken in verband met lokale belastingen en 5,71 pct. diverse zaken.

Het Hof velde naast de 175 eendarresten in F-zaken 3 Franstalige tussenarresten waarbij een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie werd gesteld.

39. Het parket heeft in 53,15 pct. van de Nederlandstalige F-zaken (59 zaken) en in 46,88 pct. van de Franstalige F-zaken (30 zaken) een schriftelijke conclusie neergelegd, naast zijn gepubliceerde schriftelijke conclusies “in substantie”.

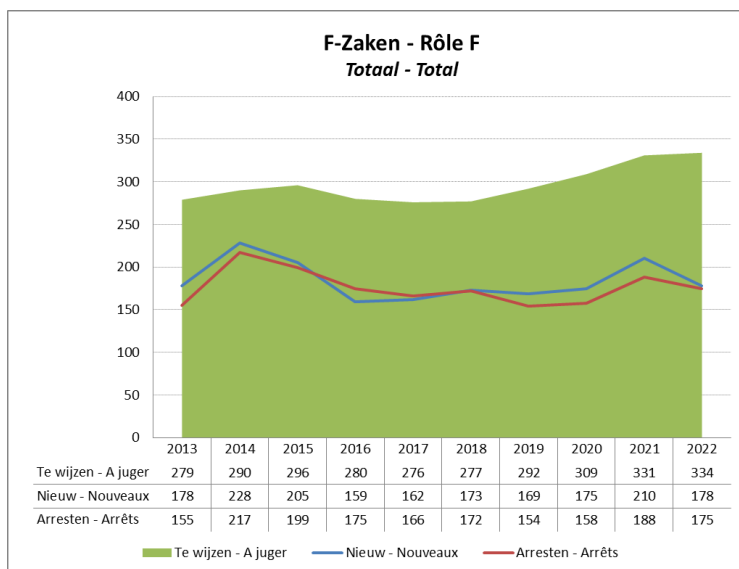
40. *Werkvoorraad* – De *clearance rate* in F-zaken bedraagt voor 2022 98,31 pct. (101,83 pct. op de Nederlandstalige rol en 92,75 pct. op de Franstalige rol). De op het einde van 2022 openstaande werkvoorraad in fiscale zaken is licht gestegen, met 3 eenheden, tot 334 zaken. De Nederlandstalige werkvoorraad is met 2 eenheden gedaald, tot 212 zaken. De Franstalige werkvoorraad is met 5 eenheden gestegen tot 122 eenheden.

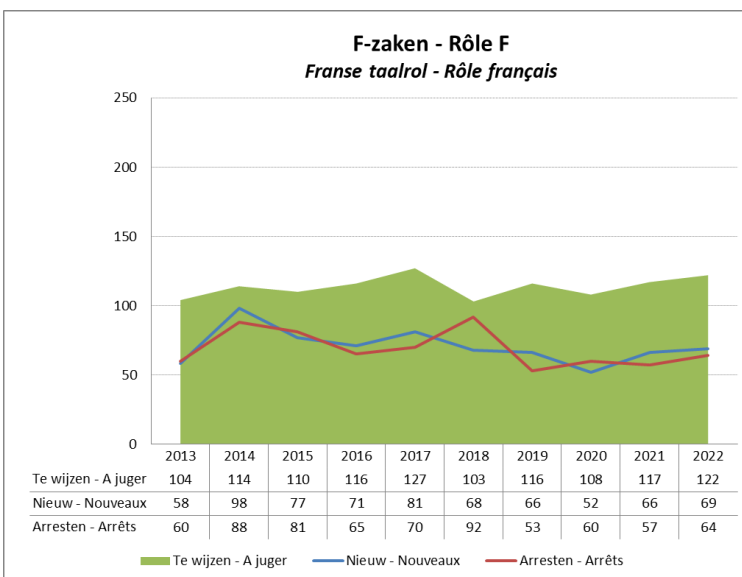
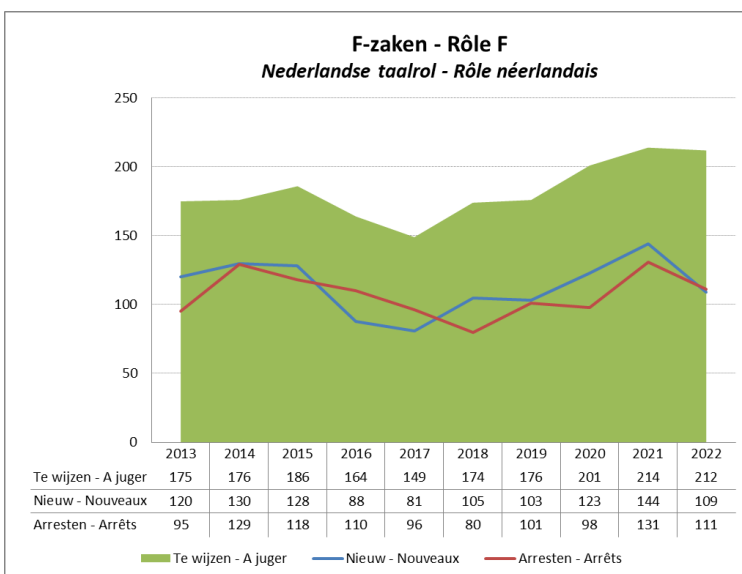
De stijging van de werkvoorraad in F-zaken die zich over de voorbije tien jaar liet optekenen, zet zich aldus verder in 2022, zij het ditmaal iets minder uitgesproken.

Zeker moet worden vastgesteld dat het Hof deze werkvoorraad in 2022 niet kon afbouwen. De werkvoorraad in F-zaken eind 2022 ligt 19,71 pct. hoger dan eind 2013, wat vooral verband houdt met het gestegen aantal nieuwe F-zaken.

Het Hof herhaalt zijn bezorgdheid omtrent de werkvoorraad in F-zaken die, ondanks de zware inspanningen, de laatste twee decennia in sterk stijgende lijn blijft gaan. Met 334 zaken in voorraad tegenover een gemiddelde van 174 arresten in F-zaken per jaar betekent dit dat (abstractie makend van de nieuwe zaken die de werkvoorraad elk jaar nog verder doen aangroeien) op dit ogenblik bijna 23 maanden nodig zijn om deze voorraad weg te werken. Dat is zorgwekkend.

Het Hof verkreeg eerder een uitbreiding van zijn kader met 4 referendarissen en 2 advocaten-generaal, teneinde onder andere de oplopende werkvoorraad in fiscale zaken te kunnen afbouwen. Gezien de effectieve indiensttreding van deze nieuw benoemde advocaten-generaal en referendarissen vertraging heeft opgelopen en pas vanaf medio 2022 is gebeurd, hebben deze uitbreidingen nog geen duidelijk positief effect op de werkvoorraad in fiscale zaken kunnen sorteren. Het ligt daarenboven voor de hand dat deze uitbreidingen niet zullen kunnen volstaan. Het Hof pleit dan ook voor een uitbreiding van zijn zetel met twee bijkomende raadsheren, zodat de laatste fase van de afbouw van de fiscale werkvoorraad kan worden aangevat (na de voorbereidende fase en deze van de conclusie van het cassatieparket) en er zich geen flessenhals op het niveau van de eigenlijke beoordeling door de zetel ontwikkelt. Er moeten via interne affectatie immers voldoende raadsheren kunnen instaan voor een diligente behandeling van het fiscale contentieux, zonder dat de andere civiele materies in ruime zin in het gedrang komen.

De onderstaande tabel geeft de evolutie van de instroom aan F-zaken per ressort over de laatste tien jaar weer.

Instroom per ressort – F-zaken										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antwerpen	54	48	40	23	25	30	22	20	37	28
Brussel N	13	23	16	17	21	25	22	27	36	27
Bruxelles F	23	25	31	17	23	26	17	9	5	19
Gent	53	59	70	48	34	49	59	70	71	53
Liège	21	35	29	30	43	23	33	24	40	30
Mons	14	38	19	24	15	18	16	24	21	21
Rb.	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0
Vred.	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Overige	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Totaal	178	228	205	159	162	173	169	175	210	178

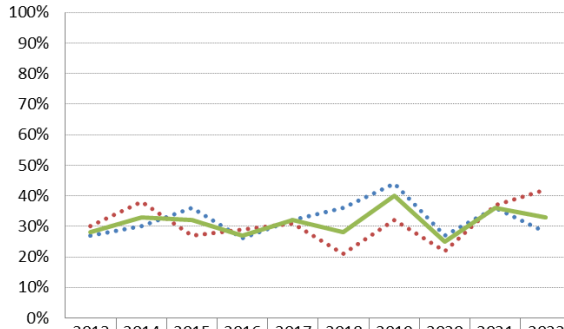
b) Cassatiepercentage

41. Het aantal cassaties in F-zaken bedraagt in 2022 33 pct. Het aantal cassaties in F-zaken ligt daarmee in lijn met het gemiddelde van de laatste tien jaar.

42. In 55 pct. van de F-zaken die in 2022 werden uitgesproken, werd de eisende partij vertegenwoordigd door een advocaat bij het Hof van Cassatie. Wanneer een advocaat bij het Hof van Cassatie in de zaak tussenkomt, is er sprake van cassatie in 39 pct. van de gevallen. Zonder deze tussenkomst is dit slechts 26 pct. Daaruit kan, in de lijn van het reeds in eerdere jaarverslagen ingenomen standpunt, worden afgeleid dat het wenselijk zou zijn om de verplichte tussenkomst van de advocaten bij het Hof uit te breiden tot fiscale zaken¹⁰.

¹⁰ Die wijziging wordt voorgesteld in het Verslag van de procureur-generaal aan het parlementair comité belast met de wetsevaluatie, zie p. 296 van dit jaarverslag.

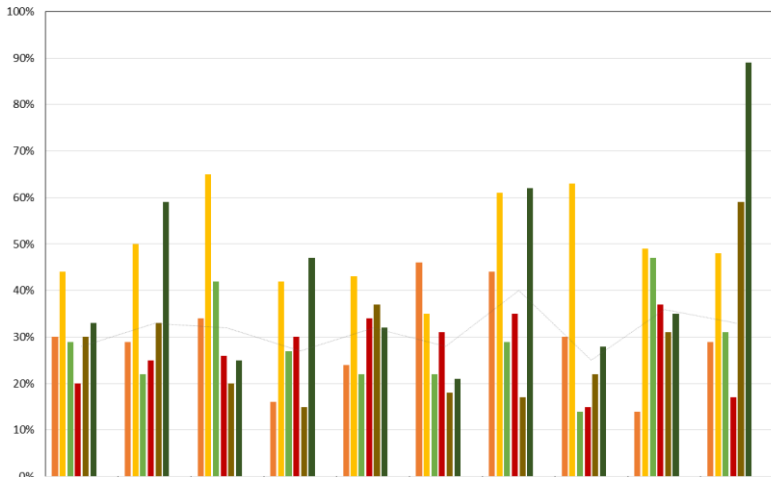
Cassaties - Cassation F-zaken - Affaires F

NL	27%	30%	36%	26%	32%	36%	44%	27%	36%	28%
FR	30%	38%	27%	29%	31%	21%	32%	22%	37%	42%
Globalement	28%	33%	32%	27%	32%	28%	40%	25%	36%	33%

●●● NL ●●● FR — Globalement

Cassaties per ressort - Cassations par ressort F-zaken - Affaires F

Antwerpen	30%	29%	34%	16%	24%	46%	44%	30%	14%	29%
Brussel N	44%	50%	65%	42%	43%	35%	61%	63%	49%	48%
Bruxelles F	29%	22%	42%	27%	22%	22%	29%	14%	47%	31%
Gent	20%	25%	26%	30%	34%	31%	35%	15%	37%	17%
Liège	30%	33%	20%	15%	37%	18%	17%	22%	31%	59%
Mons	33%	59%	25%	47%	32%	21%	62%	28%	35%	89%
Rb./Trib.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Overige/Autres	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Moyenne F	28%	33%	32%	27%	32%	28%	40%	25%	36%	33%

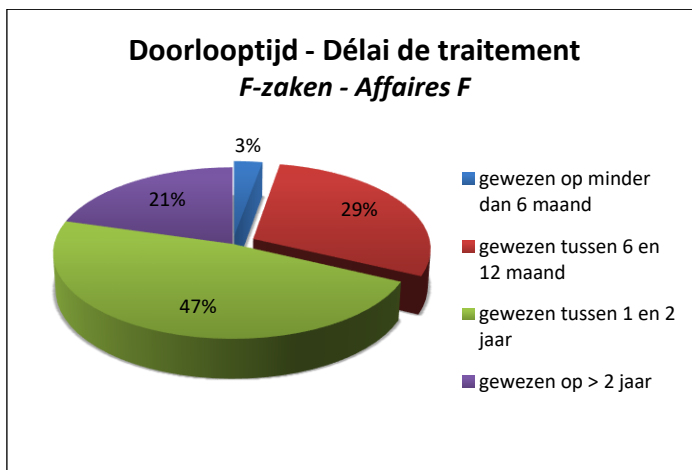
c) Voortgang van de zaken

43. De vaak complexe en zeer technische aard van F-zaken en de omvang van de werkvoorraad in F-zaken hebben een duidelijke impact op de voortgang van deze dossiers in vergelijking met de andere materies. De voortgang van de F-zaken verloopt in vergelijking met de andere materies trager.

44. *Doorlooptijd* – Over de beide taalrollen heen daalde de gemiddelde doorlooptijd van de uitgesproken F-zaken met 1,68 maanden, van 20,64 maanden in 2021 naar 18,96 maanden in 2022, ten gevolge van een daling van de gemiddelde doorlooptijd in Nederlandstalige F-zaken. De gemiddelde doorlooptijd van de in 2022 behandelde Nederlandstalige F-zaken bedroeg 17,37 maanden (tegenover 20,47 maanden in 2021). De gemiddelde doorlooptijd van de in 2022 behandelde Franstalige F-zaken bedroeg 21,72 maanden (tegenover 21,01 maanden in 2021).

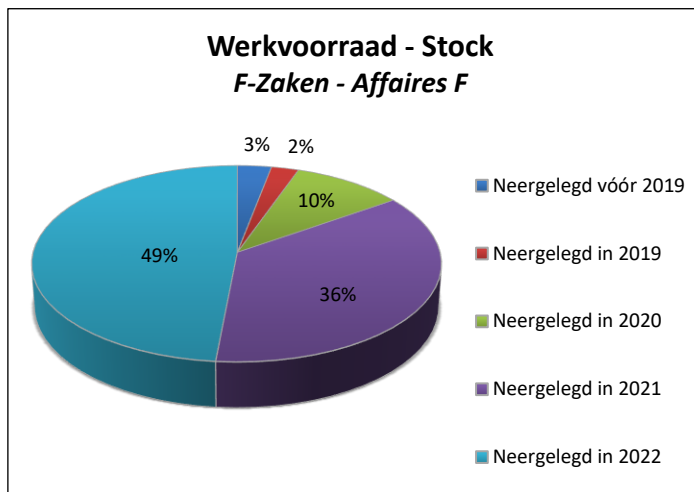
Evolutie gemiddelde doorlooptijd – F-zaken					
	2018	2019	2020	2021	2022
N	21,97	23,97	19,32	20,47	17,37
F	15,84	15,63	17,26	21,01	21,72
N+F	18,69	21,10	18,53	20,64	18,96

Een groot aandeel van de fiscale eindarresten die in 2022 werd uitgesproken, betreft zaken die reeds meer dan 1 jaar op de griffie werden ingeschreven. Het betreft 68 pct. van de in 2022 uitgesproken fiscale eindarresten. Het merendeel van de F-zaken waarin in 2022 een eindarrrest werd geveld, met name 79 pct., werd uitgesproken op een termijn van minder dan 2 jaar. Er is sprake van een verbetering ten aanzien van 2021, toen deze percentages nog resp. 85 pct. en 74 pct. bedroegen.

45. *Voortgang van de openstaande werkvoorraad* – Van de op het einde van 2022 nog openstaande werkvoorraad in F-zaken werd 49 pct. in 2022 ingediend, wat betekent dat een groot percentage (51 pct.) openstaande F-zaken reeds meer dan 1 jaar op de

rol van het Hof is ingeschreven, wat de bezorgdheid van het Hof over de omvang van de werkvoorraad in F-zaken (cf. *supra*) bevestigt. Ontegensprekelijk houdt de relatief trage vooruitgang van de F-zaken in eerste instantie verband met de vaak complexe aard van deze dossiers, maar de groeiende werkvoorraad in F-zaken heeft een sneeuwbaaleffect op die trage vooruitgang.

4. P-zaken

a) *Instroom, uitstroom en werkvoorraad*

46. *Instroom* – Nadat het aantal nieuwe straf dossiers in 2016 beduidend afnam door de ingevoerde wettelijke filters voor toegang tot het Hof in strafzaken (cf. *supra*), werd in 2017 en 2018 een stagnatie van het aantal nieuwe straf dossiers vastgesteld, gevolgd door zeer beperkte stijgingen in 2019 en 2020. Deze korte periode van een relatief stabiele instroom aan P-zaken is duidelijk voorbij. In 2021 steeg het aantal nieuwe straf dossiers ten opzichte van 2020 met maar liefst 25,50 pct. In 2022 is het aantal nieuwe straf dossiers opnieuw gestegen, met een bijkomende 4,83 pct., tot een totaal van 1.780 zaken. Dit komt neer op een stijging met 31,56 pct. op amper twee jaar tijd. Het totaal aantal nieuwe straf dossiers bevindt zich daardoor in 2022 terug op het niveau van 2015, *i.e.* het jaar voor de inwerkingtreding van de belangrijkste van

voornoemde wettelijke filters. Het effect van de doorgevoerde wijzigingen aan de cassatieprocedure in strafzaken lijkt dan ook grotendeels te zijn teniet gedaan.

De bijkomende stijging van het aantal nieuwe strafdossiers in 2022 doet zich dit jaar enkel aan de Franstalige zijde voor. Het aantal nieuwe Franstalige strafdossiers steeg in 2022 voor het tweede jaar op rij aanzienlijk, met 99 bijkomende eenheden ten aanzien van 2021, tot 770 nieuwe zaken (een stijging met 14,75 pct.). Het aantal nieuwe Nederlandstalige strafdossiers is zeer licht gedaald, met 17 eenheden gestegen, tot 1.010 zaken (een daling met 1,66 pct.), maar is nog steeds verontrustend hoger dan in 2020.

Van de nieuwe P-zaken die in 2022 op de griffie van het Hof werden ingeschreven, waren:

- 1.249 zaken afkomstig van de hoven van beroep;
- 20 afkomstig van de assisenhoven;
- 393 afkomstig van de correctionele rechtbanken;
- 3 afkomstig van de politierechtbanken;
- 2 afkomstig van de rechtbanken van eerste aanleg; en
- 113 afkomstig van overige rechtbanken, voornamelijk van de strafuitvoeringsrechtbank.

Voorals de sterke stijging over de voorbije twee jaar van het aantal nieuwe zaken dat van de correctionele rechtbanken afkomstig is, valt op (393 in 2022 tegenover 195 in 2021, een stijging met 101,54 pct.). Aldus sluit het aantal nieuwe zaken afkomstig van de correctionele rechtbanken, na een aanzienlijke daling in de periode 2018-2020, terug aan bij de niveau's van voor die periode. Ook het aantal zaken afkomstig van de hoven van beroep is gestegen, zij het veel minder sterk (van 994 zaken in 2021 naar 1.249 zaken in 2022, een stijging met 25,65). Het aantal zaken afkomstig van andere rechtbanken blijft nagenoeg constant of ondergaat zelfs een daling, zoals het aantal zaken afkomstig van de strafuitvoeringsrechtbanken.

Van de advocaten die afhangen van de Orde van Vlaamse Balies, zijn thans 847 advocaten houder van een getuigschrift van de bijzondere opleiding in cassatieprocedure in strafzaken. Bij de advocaten die afhangen van de Ordre des Barreaux francophones et germanophone, zijn 418 advocaten houder van een dergelijk getuigschrift. Daarnaast zijn voor de Orde van Vlaamse Balies 43 advocaten krachtens de wet van dat getuigschrift vrijgesteld; voor de Ordre des Barreaux francophones et germanophone betreft het 49 advocaten.

In 2022 legden de advocaten in 59 pct. van de zaken een memorie neer. Het spreekt voor zich dat het onderzoek van de middelen, aangevoerd in de memories, de werklust van het Hof verhoogt. Anderzijds laat dit het Hof ook toe zijn essentiële taken beter uit te voeren, namelijk de eenheid van de rechtspraak en de rechtsontwikkeling in ons land te bevorderen en de rechtszekerheid van de burger te waarborgen, wat wordt toegejuicht.

47. *Uitstroom* – Het aantal in 2022 uitgesproken penale eindarresten is, in vergelijking met 2021 eveneens gestegen, met 95 eenheden, tot 1.704 arresten. Dit is een stijging met 5,90 pct. Het aantal Franstalige P-arresten is met 108 eenheden gestegen, tot 733 eindarresten (een stijging met 17,28 pct.). Het aantal Nederlandstalige P-arresten is licht gedaald, met 13 eenheden, tot 971 arresten (een daling met 1,32 pct.).

Het Hof stelde daarnaast in 3 P-zaken (waarvan 2 Nederlandstalig en 1 Franstalig) een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

Het jaarverslag van 2017 maakte melding van een significante daling van het aantal uitgesproken arresten inzake voorlopige hechtenis ingevolge de in 2016 door de wetgever doorgevoerde beperking van de mogelijkheid tot onmiddellijk cassatieberoep tegen arresten inzake voorlopige hechtenis, met name tot de eerste beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis. In dat jaar velde het Hof slechts 69 arresten inzake voorlopige hechtenis. Hierbij werd evenwel reeds de verwachting uitgedrukt dat deze trend een kentering zou ondergaan door de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof die bepaalt dat een cassatieberoep mogelijk moet zijn tegen alle handhavende beslissingen¹¹. Het aantal arresten inzake voorlopige hechtenis stijgt sindsdien inderdaad gradueel: in 2018 betrof het 135 arresten, in 2019 194 arresten, in 2020 229 arresten en in 2021 315 arresten. In 2022 betreft het maar liefst 431 arresten, waarvan 156 in het Nederlands en 275 in het Frans. Aldus moet worden vastgesteld dat het aantal arresten inzake voorlopige hechtenis sinds 2017 meer dan verzesvoudigd is. Deze evolutie verklaart de voormelde stijging van het globaal aantal nieuwe P-zaken voor een zeer groot deel, maar kan niet de enige verklaring zijn, aangezien het globaal aantal P-zaken met meer eenheden is gestegen dan louter het aantal bijkomende zaken inzake voorlopige hechtenis.

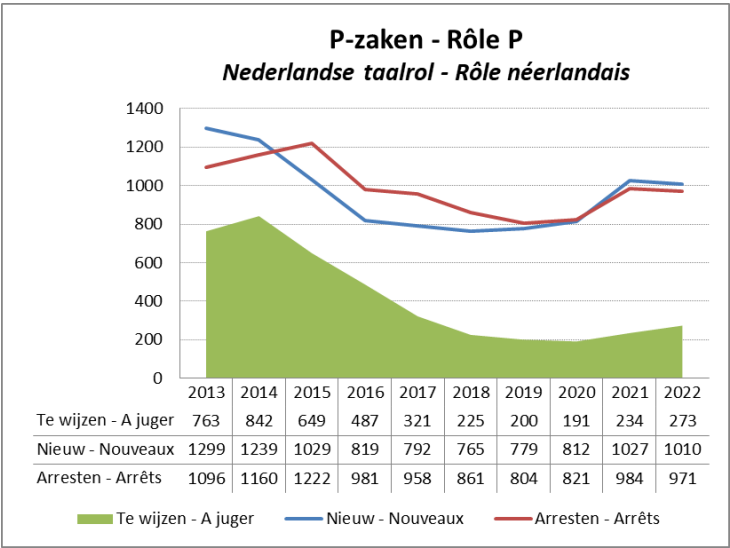
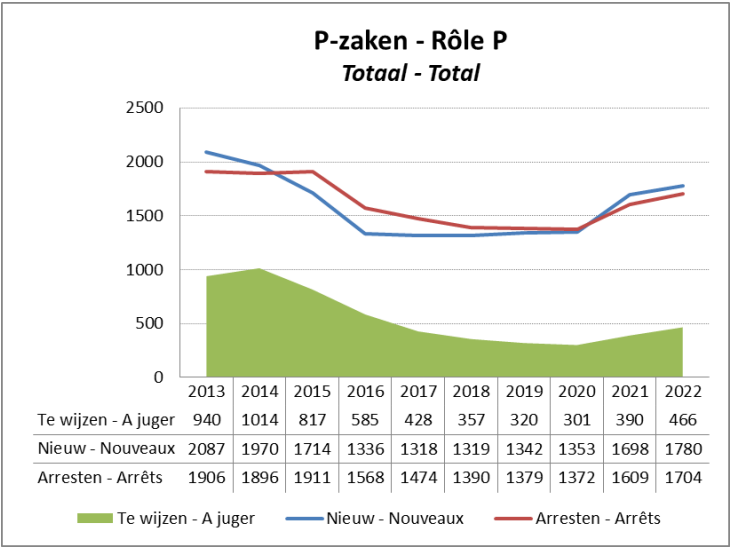
48. Het parket heeft een schriftelijke conclusie neergelegd in 2,06 pct. van de Nederlandstalige zaken (20 zaken) en in 6,28 pct. van de Franstalige zaken (46 zaken), naast zijn gepubliceerde schriftelijke conclusies “in substantie”.

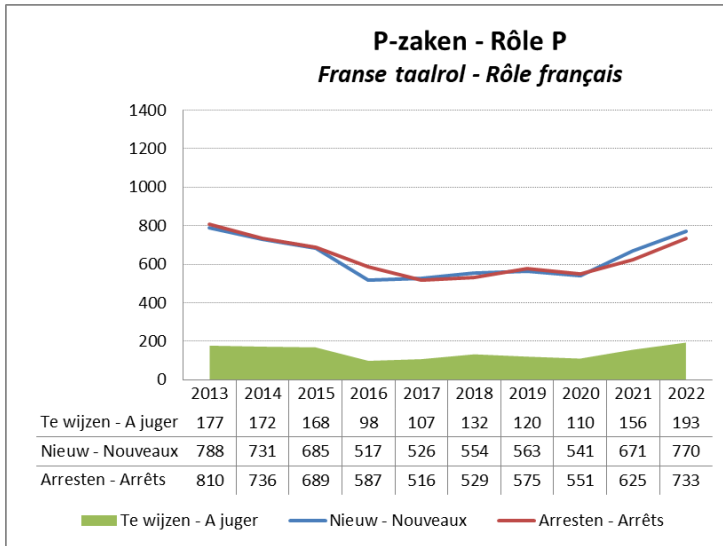
49. *Werkvoorraad* – Niettegenstaande het Hof het aantal uitgesproken eindarresten in P-zaken in 2022 voor het tweede jaar op rij substantieel kon verhogen, bleek dat andermaal niet voldoende om het zeer sterk gestegen aantal nieuwe zaken het hoofd te bieden. Terwijl in de periode 2015-2020 het aantal uitgesproken P-arresten het aantal nieuwe P-zaken steeds overschreed, met een systematische daling van werkvoorraad in P-zaken tot gevolg, is dat voor 2021 en 2022 niet langer het geval. De totale werkvoorraad van de tweede kamer is in 2022 ten aanzien van 2021 met een bijkomende 76 eenheden gestegen, tot 466 (een stijging met 19,49 pct.). Ten aanzien van 2020 is de penale werkvoorraad in 2022 zelfs met 54,82 pct. gestegen. De Nederlandstalige werkvoorraad steeg in 2022 met 39 eenheden ten aanzien van 2021 (een stijging met 16,67 pct.), de Franstalige werkvoorraad met 37 eenheden (een stijging met 23,72 pct.). Het Hof volgt deze negatieve evolutie van de penale werkvoorraad vanzelfsprekend in de komende jaren strikt op.

De *clearance rate* in P-zaken bedraagt globaal slechts 95,73 pct. Opgesplitst per taalrol bedraagt de *clearance rate* 96,13 pct. voor de Nederlandstalige zaken en 95,19 pct. voor de Franstalige zaken.

50. Het aantal eindarresten opgenomen in de volgende drie tabellen omvat de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid.

¹¹ Zie GwH 21 december 2017, nr. 148/2017.

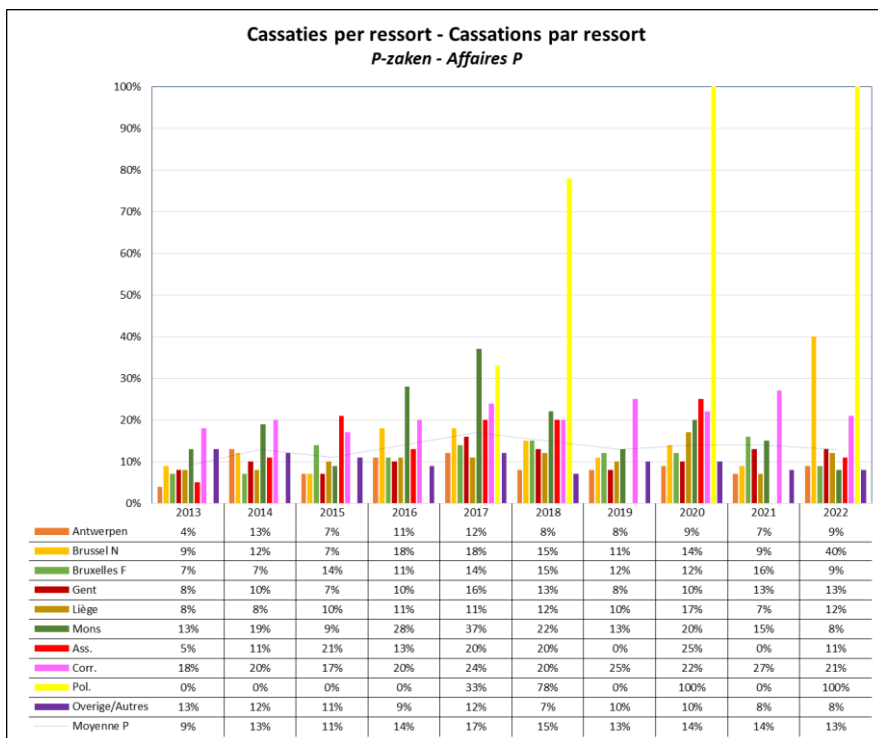
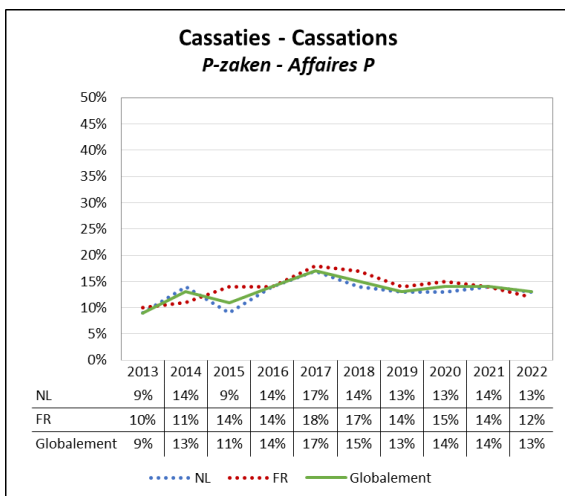

Deze tabel geeft de evolutie van de instroom per ressort over de laatste tien jaar weer.

Instroom per ressort – P-zaken										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antwerpen	401	369	281	215	208	252	273	288	380	326
Brussel N	158	125	98	88	66	78	62	75	106	93
Bruxelles F	319	250	189	140	145	185	166	175	244	280
Gent	316	355	261	187	148	169	165	231	200	255
Liège	229	204	214	133	124	131	147	153	175	190
Mons	67	83	78	57	60	69	97	72	94	105
Ass.	30	27	34	21	19	5	12	14	12	20
Rb.	1	0	1	0	0	0	0	0	3	2
Corr.	379	405	407	356	415	324	294	195	355	393
Pol.	4	1	1	3	2	8	1	1	3	3
Overige	183	151	150	136	131	98	125	149	126	113
Totaal	2087	1970	1714	1336	1318	1319	1342	1353	1698	1780

b) Cassatiepercentage

51. Voor een bespreking van de cassatiepercentages in P-zaken kan grotendeels naar de bespreking van de globale gegevens worden verwezen. Zoals daar vermeld, bedraagt het cassatiepercentage in P-zaken in 2022 13 pct., wat overeenkomt met het gemiddeld cassatiepercentage over de laatste vijf jaar.

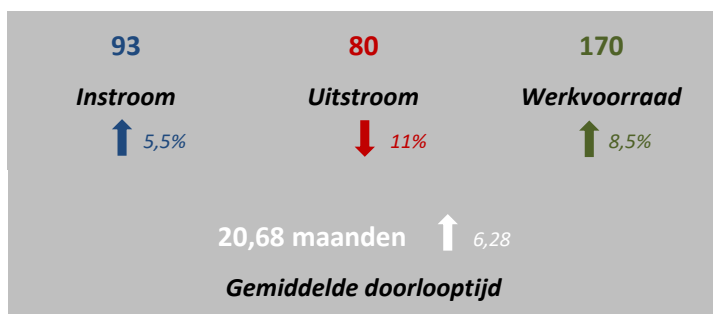
c) Voortgang van de zaken

52. Voor een bespreking van de cassatiepercentages in P-zaken wordt eveneens grotendeels naar de bespreking van de globale gegevens verwezen. Zoals daar vermeld, is de gemiddelde doorlooptijd in P-zaken in 2022 nagenoeg identiek als in 2021. Zij bedraagt 2,56 maanden en bevindt zich daarmee nog steeds op een historisch laag niveau.

Twee derde van de in 2022 uitgesproken P-zaken werd behandeld op een termijn van minder dan drie maanden. Het gros van de op het einde van 2022 nog openstaande zaken (met name 91 pct.) werd in de loop van 2022 ingediend.

5. S-zaken

53. Volgens de wet behandelt de derde kamer van het Hof de S-zaken. De wet bepaalt eveneens dat een aantal leden van het Hof blijk moet geven van specifieke ervaring in sociale zaken. Van de raadsheren met ervaring in sociale zaken zijn er drie Franstalig en twee Nederlandstalig.

De derde kamer behandelt naast de S-zaken ook C-zaken en occasioneel D- en F-zaken. Zo heeft de Nederlandstalige derde kamer in 2022 60 C-zaken, 1 D-zaak en 8 F-zaken behandeld. De Franstalige derde kamer behandelde 31 C-zaken, 1 D-zaak en 14 F-zaken. Sommige van die dossiers, die niet als zuivere S-dossiers kunnen worden aangemerkt, hebben wel betrekking op materies die verwant zijn met het arbeidsrecht of het socialezekerheidsrecht.

a) Instroom, uitstroom en werkvoorraad

54. *Instroom* – Het aantal nieuwe Nederlandstalige S-zaken is in 2022 ten aanzien van 2021 met 15 eenheden gestegen, tot 59 zaken (een stijging met 34,09 pct.). Deze stijging wordt veroorzaakt door de neerlegging medio 2022 van een reeks van maar liefst 31 gelijklopende cassatieberoepen. Het aantal nieuwe S-zaken voor de Franstalige derde kamer is met 10 eenheden gedaald, van 44 zaken in 2021 naar 34 zaken in 2022 (een daling met 22,72 pct.). Het Hof dient aldus vast te stellen dat S-zaken een steeds beperktere plaats in zijn totale werkvolume innemen. Zonder voormelde reeks van 31 gelijklopende cassatieberoepen zou het aantal nieuwe S-zaken zich in 2022 op een bijzonder laag niveau hebben bevonden.

Alle nieuwe S-zaken die in 2022 op de griffie van het Hof werden ingeschreven, zijn afkomstig van de arbeidshoven.

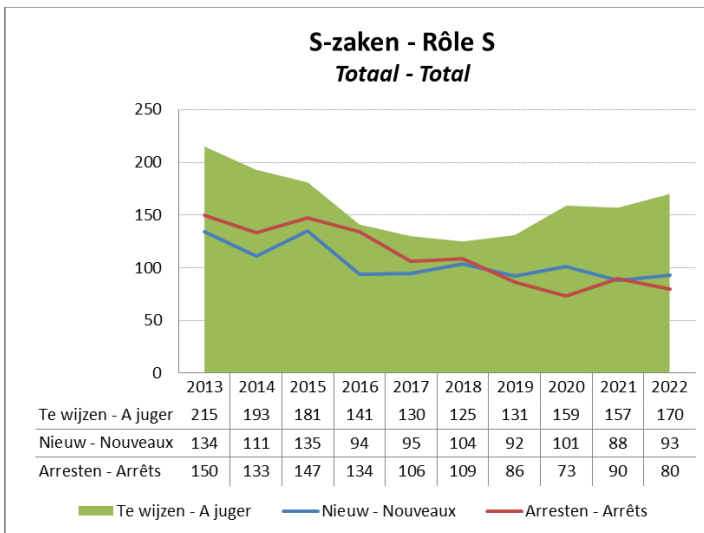
55. *Uitstroom* – Het aantal uitgesproken eindarresten in sociale zaken in de Nederlandstalige derde kamer is in 2022 met 7 eenheden gedaald ten aanzien van 2021 en bedraagt 40 eindarresten (een daling met 14,89 pct.). In de Franstalige derde kamer daalde het aantal uitgesproken arresten met 3 eenheden, tot eveneens 40 eindarresten (een daling met 6,98 pct.).

56. Het parket heeft een conclusie neergelegd in 22,50 pct. van de Nederlandstalige sociale zaken (9 zaken) en in 62,50 pct. van de Franstalige sociale zaken (25 zaken), naast zijn gepubliceerde schriftelijke conclusies “in substantie”.

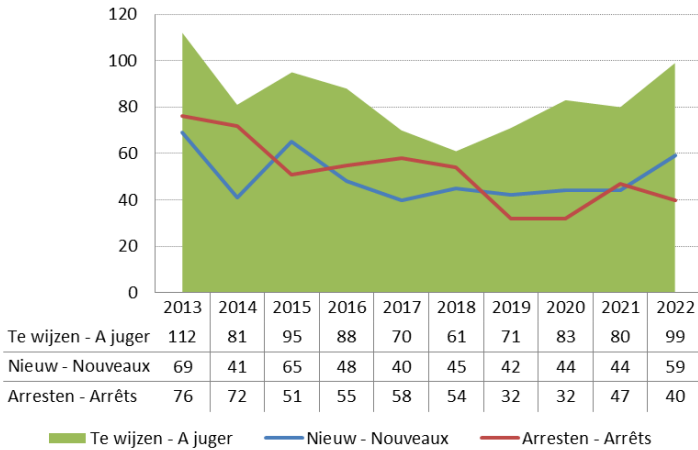
In 2022 werden 4 rechtszittingen georganiseerd waarin telkens alle gespecialiseerde magistraten van beide taalrollen hebben gezeteld om zo de gespecialiseerde kennis binnen het Hof optimaal aan te wenden en de eenheid van rechtspraak van de twee afdelingen van de derde kamer te bevorderen. Op die rechtszittingen werden 27 arresten gewezen. Die succesvolle ervaring zal het volgende jaar worden voortgezet.

57. *Werkvoorraad* – Doordat het aantal nieuwe S-zaken het aantal gewezen eindarresten overtreft, is de werkvoorraad in S-zaken in 2022 ten aanzien van 2021 met 13 eenheden gestegen, tot 170 zaken (een stijging met 8,28 pct.). Aldus bedraagt de *clearance rate* in S-zaken 86,02 pct.

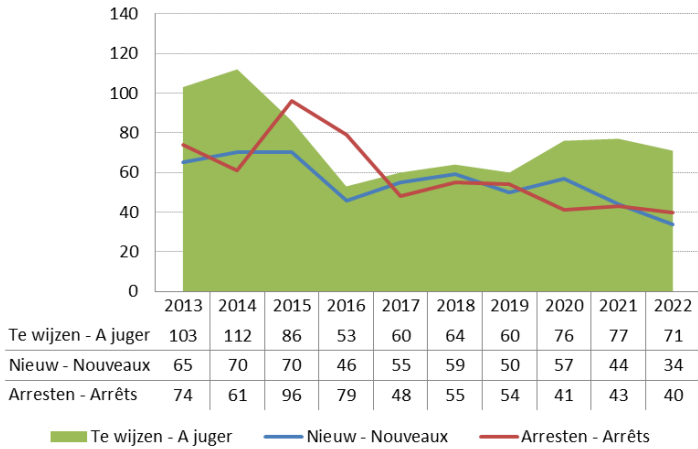
De werkvoorraad in S-zaken blijft omvangrijk. Met 170 zaken in voorraad tegenover 80 arresten in S-zaken in 2022 betekent dit dat aan het huidige tempo 25,5 maanden nodig zijn om uitsluitend deze stock (met uitsluiting van de nieuwe zaken) weg te werken.

S-zaken - Rôle S
Nederlandse taalrol - Rôle néerlandais

S-zaken - Rôle S
Franse taalrol - Rôle français

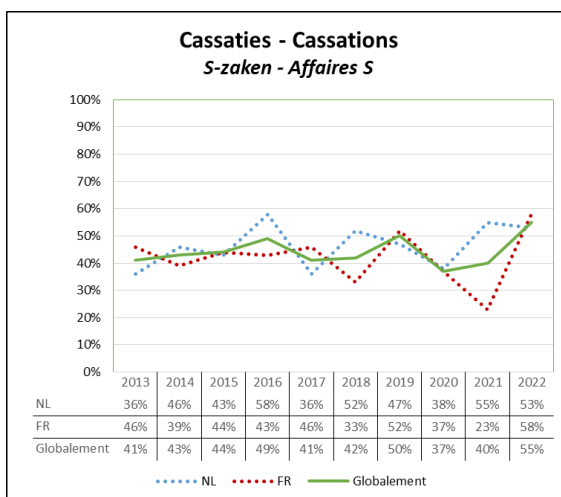

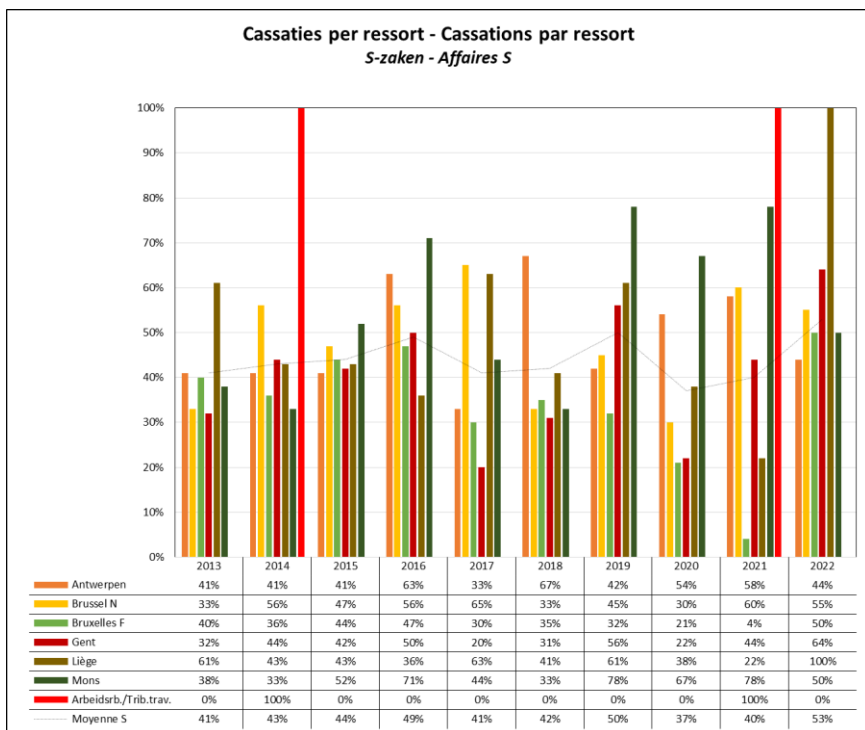
Deze tabel geeft de evolutie van de instroom aan S-zaken per ressort over de laatste tien jaar weer.

Instroom per ressort – S-zaken										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Arbh. Antwerpen	34	13	21	19	22	20	17	19	19	10
Arbh. Brussel N	20	13	24	5	6	17	9	15	11	11
Arbh. Bruxelles F	32	30	20	23	23	22	20	27	18	11
Arbh. Gent	15	15	20	23	10	8	16	10	14	37
Arbh. Liège	21	25	38	17	24	27	17	20	18	18
Arbh. Mons	12	15	8	6	9	10	13	8	7	6
Arbrb.	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Corr.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Overige	0	0	4	0	1	0	0	0	0	0
Totaal	134	111	135	94	95	104	92	101	88	93

b) Cassatiepercentage

58. Het aantal cassaties in S-zaken is in 2022 ten aanzien van het jaar 2021 globaal genomen gestegen en bedraagt momenteel ongeveer 55 pct., hetgeen een relatief hoog cassatiepercentage is in het licht van de cassatiepercentages in S-zaken over de voorbije tien jaar.

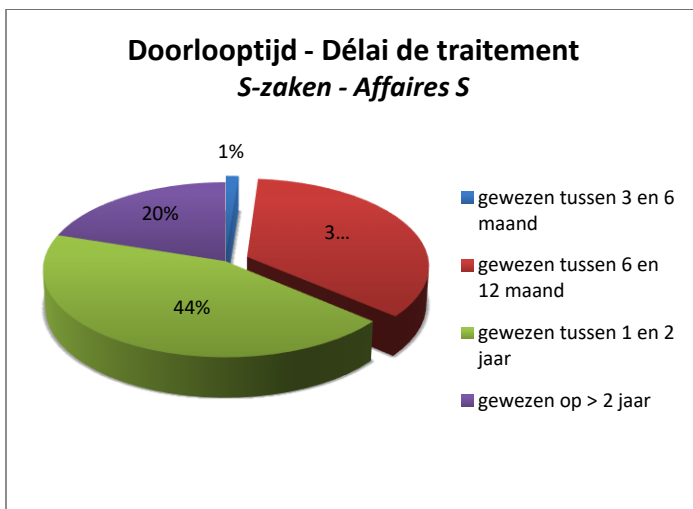

c) Voortgang van de zaken

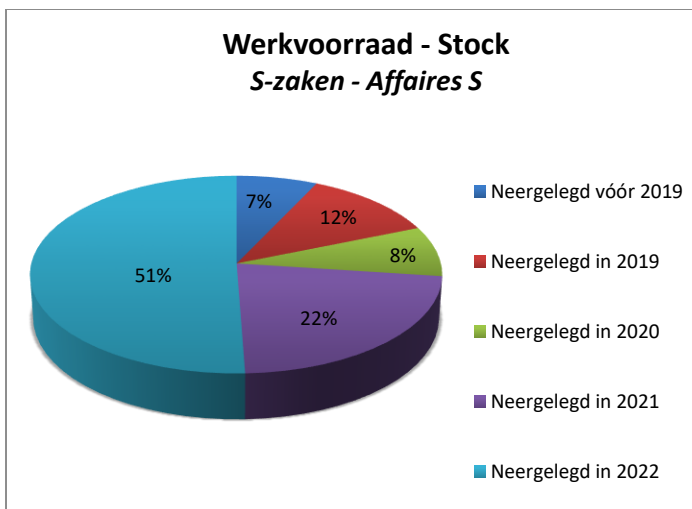
59. *Doorlooptijd* – De gemiddelde doorlooptijd van de sociale zaken is globaal genomen gestegen van 14,40 maanden in 2021 naar 20,68 maanden in 2022. De gemiddelde doorlooptijd voor de Nederlandstalige S-zaken is gestegen van 14,07 maanden in 2021 naar 24,35 maanden in 2022 en die van de Franstalige S-zaken van 14,76 maanden in 2021 naar 17,01 maanden in 2022.

Evolutie gemiddelde doorlooptijd : S-zaken					
	2018	2019	2020	2021	2022
N	22,62	22,28	18,84	14,07	24,35
F	10,82	12,78	15,54	14,76	17,01
N+F	16,66	16,31	16,99	14,40	20,68

36 pct. van de in 2022 uitgesproken S-zaken werd uitgesproken op een termijn van minder dan 1 jaar. 20 pct. van de in 2021 behandelde S-zaken werd uitgesproken op een termijn van meer dan twee jaar.

60. *Voortgang van de openstaande werkvoorraad* – Van de op het einde van 2022 nog openstaande werkvoorraad werd ongeveer de helft in 2022 ingediend. 27 pct. van de openstaande werkvoorraad in S-zaken is reeds meer dan twee jaar op de griffie van het Hof ingeschreven.

Voorzichtigheid is geboden bij de beoordeling van de relatief trage vooruitgang die uit deze cijfers blijkt. Het aantal sociale geschillen is immers vrij beperkt en de aard van de dossiers is vaak complex. Dit neemt niet weg dat dient te worden vastgesteld dat de werkvoorraad de laatste jaren toeneemt of nauwelijks daalt. Een en ander kan worden gekoppeld aan (1) de vaststelling dat de raadsheren met een specifieke ervaring in sociale zaken ook in de civiele en penale materies als verslaggever optreden en zetelen, en dit ook in F- en P-zaken, waarvan de jaarlijkse instroom een sterk stijgende trend vertoont, evenals (2) aan het feit dat één van de raadsheren van

de derde kamer sinds 2019 tot Eerste voorzitter bij het Hof werd benoemd en voor de behandeling van dossiers niet werd vervangen.

6. G-zaken

a) Instroom, uitstroom en werkvoorraad

61. *Instroom* – In 2022 werden 219 nieuwe aanvragen tot rechtsbijstand ingediend, tegenover 264 in 2021. Dit is een daling met 17,05 pct.

62. *Uitstroom* – Het aantal definitieve beslissingen dat door het Bureau voor rechtsbijstand in 2022 werd gewezen, hield min of meer gelijke tred met het aantal nieuwe aanvragen. Het Bureau voor rechtsbijstand heeft in 2022 216 definitieve beslissingen geveld.

63. *Werkvoorraad* – Slechts 37 aanvragen tot rechtsbijstand wachtten eind 2022 nog op een eindbeslissing.

Al deze aanvragen werden in 2022 op de griffie ingediend.

18 van deze 37 aanvragen werden in de loop 2022 aan de stafhouder van de Orde van Advocaten bij het Hof van Cassatie overgemaakt voor een advies van een advocaat bij het Hof over de redelijke kans op slagen van een cassatieberoep.

b) Uitspraken

64. 83 van de eindbeslissingen in 2022 kenden de rechtsbijstand toe. In 152 beslissingen werd tot een verwerping besloten. Aldus bedraagt het percentage toekenningen 35,02 pct., tegenover 64,14 pct. verwerpingen. Dit stemt overeen met het gemiddelde van de voorbije jaren.

Van de beslissingen tot verwerping werden er 61 genomen na advies van een advocaat bij het Hof over de redelijke kansen op succes van een cassatieberoep.

In 2022 hebben de advocaten bij het Hof in totaal 108 adviezen gegeven, tegenover 168 in 2021, 143 in 2020, 132 in 2019, 115 in 2018 en 125 in 2017.

	2018	2019	2020	2021	2022
Afgewezen aanvragen zonder advies van een advocaat bij het Hof	73	78	73	91	91
Afgewezen aanvragen na advies van een advocaat bij het Hof	79	81	73	98	61
Totaal aantal beslissingen waarbij de rechtsbijstand wordt verworpen	152	159	146	189	152
Toegewezen aanvragen zonder advies van een advocaat bij het Hof om te antwoorden of beperkt tot de kosten	22	26	21	23	36
Toegewezen aanvragen na advies van een advocaat bij het Hof	36	51	70	70	47
Totaal aantal beslissingen waarbij de rechtsbijstand wordt toegekend	58	77	91	93	83

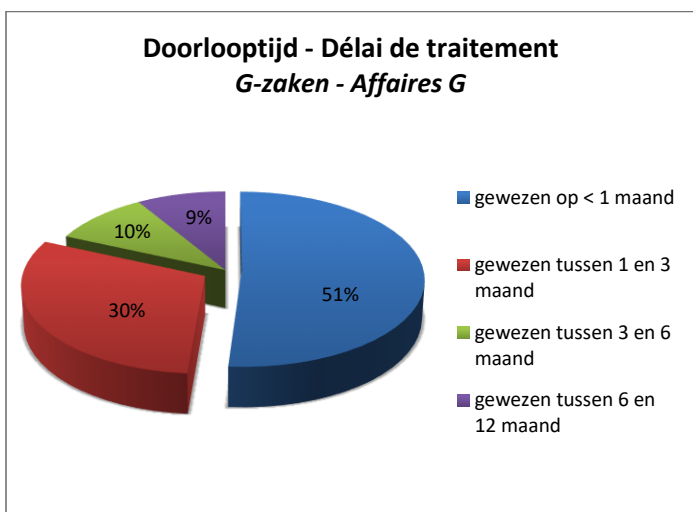
Afstanden	2	0	0	0	2
Totaal aantal gewezen beslissingen	212	236	242	282	237
Nieuwe aanvragen	221	238	245	264	219

c) Voortgang van de zaken

65. Voor de G-zaken die in 2022 werden behandeld, bedroeg de doorlooptijd gemiddeld 2,02 maanden. Dit is een daling met 2 maanden ten aanzien van 2021 en dus een halvering. De gemiddelde doorlooptijd voor de Nederlandstalige zaken daalde van 6,17 maanden in 2021 naar 2,44 maanden in 2022. Voor de Franstalige G-zaken daalde de gemiddelde doorlooptijd, van 2,15 maanden in 2021 naar 1,73 maanden in 2022.

Evolutie gemiddelde doorlooptijd : G-zaken					
	2018	2019	2020	2021	2022
N	1,91	2,94	3,37	6,13	2,44
F	1,78	1,63	2,22	2,15	1,73
N+F	1,84	2,19	2,76	4,02	2,02

66. Ook wanneer men de doorlooptijd meer in detail bekijkt, stelt men vast dat het merendeel van de in 2022 behandelde G-zaken, met name 81 pct. werd uitgesproken op een termijn van minder dan 3 maanden.

7. H-zaken

67. In deze categorie worden de prejudiciële verwijzingen naar het Hof van Cassatie opgenomen. Er werden in 2022 geen H-zaken ingeleid of berecht.

8. Bijzondere procedures en formaties

68. In 2022 werden geen arresten in verenigde kamer geweest (een kamer bestaande uit minstens 11 raadsheren uit beide taalgroepen). Wel werden in 2022 7 arresten in voltallige kamer geweest (een kamer bestaande uit 9 raadsheren uit beide taalgroepen). Het Hof houdt zitting in voltallige kamer op beslissing van de eerste voorzitter, op suggestie van de raadsheer-rapporteur of de sectievoorzitter, hetzij omdat een bepaalde zaak principiële vragen doet rijzen die niet op evidente wijze door de ene of de andere afdeling kunnen worden afgehandeld, hetzij omdat een afdeling in een bepaalde zaak een ommekeer van een vaststaande rechtspraak overweegt, hetzij omdat door het Hof in voorgaande zaken met een gelijkaardige strekking tegenstrijdige beslissingen werden geweest. De zitting in voltallige kamer beoogt aldus de rechtseenheid te handhaven.

9. Commissie voor de onwerkzame voorlopige hechtenis

69. Om een volledig zicht te hebben op de cijfers, dienen ook de belangrijkste kerncijfers met betrekking tot de Commissie voor de onwerkzame voorlopige hechtenis te worden meegegeven. Deze cijfers zijn niet meegerekend in de globale cijfers weergegeven in deel 1 van dit hoofdstuk.

70. *Instream* – In 2022 werden 35 nieuwe verzoekschriften voor de Commissie voor de onwerkzame voorlopige hechtenis ingediend (22 Nederlandstalig en 13 Franstalig).

71. *Uitstroom* – Er werden 17 beslissingen geweest (7 Nederlandstalig en 10 Franstalig). Daarnaast werd in 7 dossiers beslist om de termijn om uitspraak te doen, te verlengen.

72. *Werkvoorraad* – Zijn nog in behandeling: 20 dossiers op de Nederlandstalige rol en 13 dossiers op de Franstalige rol, die allen in de loop van 2022 werden ingeschreven.

III. Conclusie voor 2022

73. De cijfers voor 2022 roepen gemengde gevoelens op.

74. In vergelijking met 2021 is het aantal nieuwe zaken voor het Hof in 2022 globaal licht gedaald, met ongeveer 1,5 pct., tot 2.789 eenheden, maar dit neemt niet weg dat het aantal nieuwe zaken voor het Hof in 2022, net zoals in 2021 het geval was, vrij hoog is en dat zich een duidelijke stijgende lijn laat aftekenen over de periode 2021-2022, in vergelijking met de relatief stabiele instroom aan zaken tussen 2016 en 2020. Daar waar de instroom tussen 2016 en 2020 rond de 2.500 nieuwe zaken schommelde, schommelt zij de laatste twee jaar rond de 2.800 zaken.

Doordat het aantal in 2022 uitgesproken eindbeslissingen terzelfdertijd sneller is gedaald, met 5,9 pct. in vergelijking met 2021, tot 2.717 eindarresten, kon een stijging van de op het einde van 2022 openstaande werkvoorraad niet worden vermeden. De openstaande werkvoorraad van het Hof is met 72 eenheden gestegen, tot 1.565 zaken.

Deze globale cijfers verbergen bovendien een meer complexe realiteit.

75. De daling van het globaal aantal nieuwe zaken in 2022 in vergelijking met 2021 blijkt zich te situeren in bepaalde civiele materies. Het aantal nieuwe C-zaken daalde in vergelijking met 2021 met 9 pct., tot 496 eenheden. Het aantal nieuwe F-zaken daalde met 15 pct., tot 178 eenheden. Het aantal nieuwe D- en S-zaken bleef min of meer constant. Over een langere periode kan evenwel worden vastgesteld dat vooral in C- en S-zaken het jaarlijks aantal nieuwe zaken in dalende lijn gaat, maar dan weer veel minder in fiscale materies en in elk geval totaal niet in strafzaken.

Terzelfdertijd daalde ook het aantal einduitspraken in civiele materies, met vooral in C-zaken een niet te verwaarlozen daling met 24,5 pct. in vergelijking met 2021. De oorzaken daarvan kwamen uitgebreid aan bod. Het betreft een samenloop van omstandigheden die onoverkomelijk waren:

- het wegvallen in de loop van 2022 van twee raadsheren verbonden aan de eerste en derde kamer, die een bijzonder expertise genoten, wat in combinatie met de quasi-onbeschikbaarheid van de Eerste voorzitter voor het behandelen van de dossiers van deze kamers, vooral in de tweede jaarhelft een penibele situatie heeft gecreëerd; en
- factoren met een eerder occasioneel, niet-structureel karakter die het aantal eendarresten in civiele materies in 2021 aanzienlijk opgedreven, die zich in 2022 niet hebben voorgedaan en een verschil tussen beide jaren met 166 zaken kunnen verantwoorden.

Het Hof hoopt dat in 2023 de toestand, wat het aantal einduitspraken (en de gemiddelde doorlooptijd ervan) betreft, terug grotendeels zal normaliseren, eenmaal twee nieuwe raadsheren zijn aangesteld en het effect van voormelde occasionele factoren die zich in de laatste twee jaar hebben voorgedaan, zijn weggeëbd.

Het moet overigens worden vastgesteld dat, niettegenstaande de daling van het aantal eendarresten in civiele materies, de cumulatieve werkvoorraad in civiele materies min of meer constant is gebleven en zelfs heel licht is gedaald (1.060 eenheden in 2022 tegenover 1.067 eenheden in 2021), nu het aantal eendarresten in civiele materies wel gelijke tred heeft kunnen houden met de verminderde instroom op de civiele rollen. Indien het aantal eendarresten in civiele materies in 2023 terug zou normaliseren, en het aantal nieuwe zaken in civiele materies niet opnieuw substantieel gaat stijgen, zou het Hof die werkvoorraad in de toekomst normalerwijze moeten kunnen afbouwen. Wel is duidelijk dat, gelet op het gegeven dat het Hof in civiele materies niet over enige minimumbuffer beschikt, in de loop van 2023 niets mag mislopen.

76. Naast het aantal nieuwe cassatieberoepen in civiele zaken is ook het aantal verzoeken tot rechtsbijstand gedaald, met een impact op de globale instroom tot gevolg. Gelet op deze verminderde instroom, en rekening houdend met de zeer beperkte werkvoorraad en vlotte doorlooptijden op de G-rol in 2022, werden in 2022 logischerwijs minder beslissingen inzake rechtsbijstand gewezen, wat dan weer een misleidende (lees: een onterecht op het eerste gezicht negatieve) impact op de globale uitstroom tot gevolg heeft gehad.

77. In tegenstelling tot het aantal cassatieberoepen in civiele materies, is het aantal cassatieberoepen in penale materies voor het tweede jaar op rij gestegen. Na een fikse stijging van het aantal penale cassatieberoepen in 2021 met ongeveer 25 pct., werd in 2022 opnieuw een stijging met 5 pct. opgetekend. Vooral de sterke stijging van het aantal arresten inzake voorlopige hechtenis valt daarbij op. Het aantal nieuwe

strafzaken in 2022 overschrijdt met 1.780 eenheden het aantal nieuwe strafzaken in 2015 (toen 1.714 eenheden), dit is het jaar voor de inwerkingtreding van de belangrijkste (nieuwe) filters voor de toegang tot het Hof in strafzaken.

De tweede kamer slaagde er in 2022 nogmaals in het aantal eindarresten te verhogen (plus 99 eindarresten in vergelijking met 2021), maar dat kon niet verhinderen dat de penale werkvoorraad voor het tweede jaar op rij – na een lange periode van een sterk dalende werkvoorraad in strafzaken – is gestegen, ditmaal met 76 eenheden, tot 466 zaken.

Het spreekt voor zich dat de plotse stijging van het aantal nieuwe P-zaken in 2021 en 2022 van nabij moet worden opgevolgd. Indien zou blijken dat dat aantal de volgende jaren blijft stijgen, dreigt de penale werkvoorraad op middellange tot lange termijn onbeheersbaar te worden.

78. Op een globaal niveau moet worden besloten dat (1) verschuivingen in de aard van de nieuwe dossiers die voor het Hof worden ingediend, de stijgende complexiteit van die dossiers en de vereiste ruime expertise voor de behandeling ervan, waarover reeds in het vorig jaarverslag werd bericht¹², en (2) het sterk toegenomen aantal nieuwe dossiers in de voorbije twee jaren, het Hof steeds meer in een gevarenzone dreigen te brengen. (3) Dat gevaar wordt nog versterkt door het niet snel vervangen van magistraten die in de loop van het jaar wegvallen, hetgeen zich onmiddellijk aftekent in het aantal gewezen eindarresten en in een werkvoorraad die onmogelijk verder kan worden afgebouwd.

De inspanningen van de voorbije twee jaar tot versterking van de personeelscapaciteit van het Hof, die tot doel hebben beter met sommige van die problemen om te gaan, hebben vooralsnog enkel betrekking op de referendarissen en het parket, waardoor een flessenhals op het niveau van de zetel dreigt te ontstaan. Het Hof kan enkel blijven aandringen op het afronden van de reeds gepresteerde inspanningen, met een parallelle uitbreiding van de zetel.

¹² Zie *Jaarverslag van het Hof van Cassatie van België 2021*, Brussel, Larcier, 2022, 263-267.